

Bethel,
Huis van Jakobs God

Bethel,
Huis van Jakobs God
Copyright © H. Bouter
Omslagontwerp: Thomas van Oostrum
Druk: Offsetdrukkerij van der Perk, Nieuw-Lekkerland

Eerste editie 1981 Uitgeverij Medema, Apeldoorn
Tweede editie 1989 Boeken om de Bijbel, Alblasserdam
Derde editie 2004 Boeken om de Bijbel, Gouda
Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn

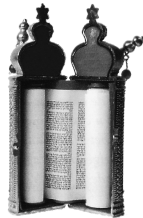
ISBN 90-70926-34-2
NUR 707

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hugo Bouter

Bethel, Huis van Jakobs God

*Reiservaringen van Jakob
op weg naar Bethel*

Boeken om de Bijbel
Gouda

'Maak u reisvaardig, trek naar Bethel (...)'.

Genesis 35:1

*'Ik was verheugd, toen men mij zeide:
Laten wij naar het huis des HEREN gaan'.*

Psalm 122:1

Inhoud

1. Inleiding	9
- God wil wonen bij de mensen	9
- Jakobs ervaringen in relatie tot Gods huis	10
2. Christus, de Steen	12
- De Rotssteen van ons heil	12
- Op deze Rots zal Ik Mijn Gemeente bouwen	13
- De Steen des aanstoots	14
3. De Jakobs ladder	17
- U zult de hemel geopend zien	17
- De engelen stijgen op en dalen neer op de Zoon des mensen	18
- Ik zie de hemelen geopend	20
4. De eerste openbaring in Bethel	22
- Ik zal u zegenen	22
- (1) De landbelofte	23
- (2) De belofte van zegen voor Jakobs nageslacht	24
- (3) De belofte van zegen voor alle volken	24
- (4) De belofte van Israëls terugkeer naar het land	25
5. De eerste gedenksteen	28
- Jakobs monument	28
- De gezalfde Steen	29
- Bethel	30
- Andere gedenksteden	31
6. Jakobs gelofte	34
- Indien God met mij zal zijn	34
- Drie voorbeelden van wetticisme	35
- Hoe ontzagwekkend is deze plaats	36

7. De eerste oproep om terug te gaan naar Bethel ...	39
- De tucht van God	39
- De geboorte van de erfgenaam	40
- De terugkeer naar Kanaän	42
8. Mahanaïm	43
- Een bemoediging onderweg	43
- Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde	44
9. Pniël	47
- Een worsteling met God	47
- De strijd van Romeinen 7	47
- Van aangezicht tot aangezicht	49
10. Het geheim van Jakobs overwinning	52
- Hoe kunnen wij overwinnen?	52
- Hij weende en smeekte Hem om genade	53
- Pniël en Bethel	54
11. Een nieuw begin	55
- Een nieuwe schepping	55
- De nieuwe mens aandoen	56
12. Het huis in Sukkoth	59
- Beginnen met de Geest, maar eindigen met het vlees	59
- Ieder draaft voor zijn eigen huis	60
13. Het altaar bij Sichem	62
- Terug in Kanaän	62
- De God van Israël is God	63
14. De tweede oproep om terug te gaan naar Bethel ..	66
- Trek naar Bethel	66
- Blijf dáár	67
- Gods roeping	68

15. Bethel, de woning van God	69
- Terug in Bethel	69
- De werkelijkheid is van Christus	70
16. De vreemde goden moeten weg	72
- Ons gedrag in Gods huis	72
- De oorsprong van de afgodendienst	73
- Van de afgoden bekeerd tot de levende God	75
17. De terebint bij Sichem	78
- De overwinning op de afgoden	78
- De wereld is al geoordeeld	80
- De wereld is voor mij gekruisigd	81
18. Het altaar te Bethel	83
- De plaats El-Bethel	83
- Wij hebben een altaar	84
- Wij hebben gemeenschap met het altaar	86
19. De eik van het geween	88
- Vrijgemaakt van de wet	88
- De vrijheid van de zonen Gods	89
- Een plaats van geween	91
20. De tweede openbaring in Bethel	93
- Jakob vond God in Bethel	93
- Gods verborgenheid bekendgemaakt	94
- Drie beloften van zegen	95
- Een geestelijk hoogtepunt	96
21. De tweede gedenksteen	98
- De plaats waar God met hem gesproken had	98
- Een tijd van reveil	99
- Een plengoffer van wijn	100

1

Inleiding

God wil wonen bij de mensen

God wil Zichzelf aan de mens openbaren en contact met hem hebben. God wil wonen bij de mensen. Hij is de God van Bethel, dat wil zeggen: Hij is de God van Zijn huis (Beth-El = huis Gods). God heeft een huis op aarde waarin Hij woont en Zichzelf openbaart aan degenen die tot Hem naderen.

Maar hoe kan dat? God is toch een heilig God en hoe zou Hij kunnen wonen bij zondige mensenkinderen? Dat is inderdaad geen vanzelfsprekendheid. God kan de zonde niet zien en een zondaar kan niet in Zijn tegenwoordigheid komen. Adam en Eva werden immers uit Gods nabijheid verdreven nadat ze gezondigd hadden, en hoe zouden hun nakomelingen (die het beeld van een zondig ouderpaar droegen) dan tot Hem kunnen naderen?

Er is dus een rechtvaardige grondslag nodig waarop een zondig mensenkind tot God kan komen, zodat voldaan wordt aan Gods heilige eisen en tegelijkertijd ook wordt voorzien in de behoeften van de zondaar. Welnu, die rechtvaardige grondslag wordt gelegd door de dood van het offerlam, dat zelf onschuldig is en de plaats inneemt van de schuldige zondaar. Op die grondslag kwam Abel tot God en God nam hem aan. Op die grondslag kwam ook Noach tot God en God rook de liefelijke reuk van het offer en zag Noach en de zijnen in genade aan. En ook Abraham, Isaak en Jakob bouwden altaren om God hun offers aan te bieden.

Maar er is nog iets anders, namelijk dat God alleen kan wonen bij een *verlost* volk. Dat zien wij in het boek Exodus.

Met een sterke arm voerde God Zijn volk uit Egypte, waar het in slavernij was, om het voor Zichzelf apart te stellen en te midden van dit volk te wonen. Pas als de Israëlieten ontruikt zijn aan de macht van de vijand, zijn ze in staat God te dienen. Dan kan God Zijn heiligdom in het midden van hen oprichten. Dan heeft Hij pas een huis waarin Hij op aarde kan wonen.

Toch vormde het heiligdom dat God te midden van Zijn volk Israël had nog maar een beeld van de werkelijkheid die met Christus gekomen is. Want Christus is gekomen als het Lam van God en het offer dat Hij gebracht heeft, is de vervulling van de oudtestamentische schaduwdienst. Hij heeft werkelijk aan al Gods eisen voldaan en Zijn offer is de grondslag waarop God niet alleen *bij* maar ook *in* de verlostten kan wonen (vgl. Johannes 14:17). Wij zijn nu Gods huisgenoten (Efeziërs 2:19). Door de Geest hebben wij de toegang tot de Vader (Efeziërs 2:18; 3:12). Wij zijn de ware aanbidders, die de Vader aanbidden in geest en in waarheid (Johannes 4:23).

Jakobs ervaringen in relatie tot Gods huis

Wat heeft de geschiedenis van Jakob ons nu in dit verband te zeggen? Heel veel, want aan Jakob, de stamvader van het volk Israël, liet God al merken dat Hij een huis op aarde wilde hebben. Hij maakte Zichzelf aan hem bekend als de God van Bethel, als de God van het huis van God. God wilde Jakob zegenen en Hij wilde hij hem wonen... en Jakob mocht bij God wonen!

Jammer genoeg heeft Jakob daar in het begin niet veel van begrepen. Gods tegenwoordigheid maakte hem angstig en hij verliet de plaats waar God woonde. Hij begon een lange zwerftocht en leefde een groot aantal jaren ver van Bethel, ver van het huis van God. Tenslotte greep God echter in en bracht hem weer terug. Dat ging niet vanzelf, het ging gepaard met heel wat pijnlijke ervaringen. Maar deze opvoedende tucht diende uiteindelijk tot Jakobs welzijn en dit bracht hem terug in Gods nabijheid.

Daarom hebben de ervaringen van Jakob in verbinding met het huis van God ons veel te zeggen. Ze laten ons zien hoeveel moeite God soms moet besteden aan een gelovige om hem te brengen op de plaats waar Hij woont. Ze tonen ons hoeveel geduld God met een gelovige heeft om hem praktisch geschikt te maken voor Zijn nabijheid, zodat hij als een aanbidder tot Hem kan naderen.

De geschiedenis van Jakob bevat allerlei geestelijke lessen voor ons in verbinding met ons gedrag in het huis van God, dat is de Gemeente van de levende God. Het is onze bedoeling hoofdzakelijk dáárbij stil te staan, hoewel we ook zullen wijzen op de profetische betekenis van Jakobs ervaringen voor Israël zelf. Laten we ook uit dit gedeelte van de Schrift (Genesis 28-35) lering trekken, 'want alles wat tevoren geschreven is, is tot onze lering geschreven, opdat wij door de volharding en door de vertroosting van de Schriften hoop zouden hebben' (Romeinen 15:4).

2

Christus, de Steen

Genesis 28

De Rotssteen van ons heil

Wanneer wij Jakob in Genesis 28 aantreffen, is hij op de vlucht voor zijn broer die hij bedrogen heeft. Hij heeft hem het eerstgeboorterecht en ook de vaderlijke zegen ontstolen, omdat hij de belofte van God dat de oudste de jongste zou dienen zélf wilde vervullen. En nu oogst hij de vrucht van het zaad van de jaloezie dat hij heeft gezaaid en moet hij vluchten voor Esau, die hem wil doden. Onderweg vindt hij een rustplaats op een steen: 'En hij bereikte een plaats, waar hij bleef overnachten, omdat de zon ondergegaan was. En hij nam een van de stenen ter plaatse, legde die onder zijn hoofd en ging op die plaats slapen' (vers 11).

Direct is hier een parallel te trekken tussen Jakob en het volk Israël. Zoals Jakob rust vindt op deze steen, zo zou het volk dat uit hem zou voortkomen rust vinden in Jahweh, zijn Rotssteen, Toevlucht en Schuilplaats (zie o.a. Psalm 61, 62 en 91). Helaas hebben de Israëlieten de Rots van hun heil veracht en Hem de rug toegekeerd (Deuteronomium 32:4-18). Bovendien hebben zij de Messias, de Steen op Wie zij in het geloof moesten bouwen (Jesaja 28:16), afgewezen. Zij hebben deze Steen verworpen, maar de Steen die door de bouwlieden verworpen is, heeft van Godswege de eer ontvangen die Hem toekwam (Psalm 118:22-23; Mattheüs 21:42-44; Handelingen 4:10-12; 1 Petrus 2:4-7).

Want de Messias, de verworpen Steen, is door God ver-

hoogd en heeft de eerste plaats ontvangen in het huis dat God nu bouwt. Dit 'gebouw' bestaat uit allen die in het geloof tot Hem komen en in Hem rust vinden, want Hij schenkt rust aan allen die tot Hem komen (Mattheüs 11:28). Zo vormt Hij de Hoeksteen van het huidige Godsgebouw (Efeziërs 2:20-22). Ieder die in het geloof tot Hem komt, kan nu zeggen: *Hij, in Wie God Zelf kan rusten, is het rustpunt ook voor mij.*

Christus, de Steen, vormt de rustplaats voor allen die in het geloof tot Hem komen. God Zelf rust in Hem, omdat Hij vol welgevallen neerziet op de Persoon en het werk van Christus. Deze heeft Hem immers volkomen verheerlijkt en Hem volmaakte genoegdoening geschonken door het werk dat Hij heeft volbracht.

Op grond van dat volbrachte werk kan God de mens nu uitnodigen om tot Christus te komen en in Hem rust te vinden. Deze uitnodiging geldt niet alleen voor het gelovige deel van Israël; het heil strekt zich nu ook uit tot de volken. Als we dus een parallel trekken tussen het feit dat Jakob rust vond op een steen en dat zijn nageslacht mocht rusten in Christus, de levende Steen, dan gaat die parallel niet alleen op ten aanzien van Israël. In deze tijd, waarin Christus door Zijn eigen volk verworpen is, schenkt Hij rust aan allen die tot Hem komen, alle gelovigen zowel uit Israël als uit de volken.

Op deze Rots zal Ik Mijn Gemeente bouwen

Al deze individuele personen die in het geloof tot Christus komen, hetzij uit Israël, hetzij uit de volken, worden nu als levende stenen toegevoegd aan het huis van God dat op Hem is gegrondvest. In het Oude Testament vormde de tabernakel, en later de tempel, de afschaduwing van dit geestelijke huis dat nu op Christus wordt gebouwd. Want de werkelijkheid, de volle realiteit van de dingen is pas *met Christus* gekomen (Kolossenzen 2:17). Dat is dan ook de reden, dat Christus over dit ware Godshuis spreekt als het gebouw dat op Hemzelf zou

worden gefundeerd. Dat doet Hij in het Evangelie naar Mattheüs, dat Hem juist tekent als de Messias die door Zijn eigen volk verworpen is. Hij is de Christus, de Zoon van de levende God, die de dood zou overwinnen. En 'op deze Rots', zegt Hij dan, 'zal Ik Mijn Gemeente bouwen, en de poorten van de hades zullen haar niet overweldigen' (Mattheüs 16:16-18).

De Gemeente is dus het Godsgebouw dat nu op Christus wordt gebouwd, op Hemzelf als de Zoon van de levende God, die de macht van de dood tenietgedaan heeft. De Gemeente kon pas gebouwd worden, nadat Christus het verlossingswerk had volbracht en daardoor een passende grondslag had gelegd voor de tempel van de levende God. God kon pas werkelijk bij (en zelfs *in*) mensen woning maken, nadat Zijn Zoon gekomen was en Deze Zichzelf met hen in Zijn dood en opstanding had verbonden. De Gemeente is de vrucht van Christus' sterven en opstanding. De Gemeente van de levende God is gebouwd op de Zoon van de levende God. Hij is de Rotssteen waarop de Gemeente is gefundeerd: zij bestaat uit levende stenen die deel gekregen hebben aan het leven van Christus, dode zondaars die door Hem zijn levend gemaakt en toegevoegd aan de tempel van God.

Petrus was één van deze levende stenen, die hun leven ontlenen aan Christus de Rots. Christus Zelf noemde hem 'Petros', d.i. 'een steen'. Hij wekte hem tot nieuw leven en gaf hem deze nieuwe naam. Petrus neemt dit over in zijn eerste brief, als hij daar het beeld gebruikt van de Steen en de vele levende stenen die tot Hem komen en op Hem gebouwd worden (zie Mattheüs 16:18; Johannes 1:43; 5:21; Efeziërs 2:5,21; 1 Petrus 2:4-5).

De Steen des aanstoots

Maar er is ook een keerzijde: de Steen is niet alleen tot heil voor hen die geloven, maar ook tot onheil voor hen die volharden in hun ongelooft! Voor deze laatsten is Hij een Steen des aanstoots

en een Rots der ergernis (1 Petrus 2:7). Christus had Zelf ook al hierover gesproken in de Evangeliën. De verworpen Steen zou de Hoeksteen van het Godsgebouw worden, maar wie erover zou struikelen en vallen, die zou verbrijzeld worden. Want de tijd zou komen, dat deze Steen op Zijn vijanden zou vallen en hen zou verpletteren (Mattheüs 21:40-45; Lucas 20:16-19).

Dit herinnert ons aan het toneel dat de profeet Daniël beschrijft in zijn uitleg van de droom van Nebukadnessar: de wereldrijken worden vernietigd door de Steen, die zonder menselijk toedoen verschijnt en die vervolgens de plaats van al die koninkrijken inneemt (Daniël 2). Christus wacht nu aan Gods rechterhand totdat al Zijn vijanden, zowel het ongelovige deel van het volk Israël als de wereldmachten die het hun toevertrouwde gezag misbruikt hebben, tot een voetbank voor Zijn voeten gelegd worden. Als Hij plotseling verschijnt, zonder enig menselijk toedoen, zal Hij Zijn vijanden oordelen en een eeuwig koninkrijk oprichten waarvan Hij Zelf het Middelpunt is. Zijn gezag zal dan overal erkend worden. Alles is dan onder één Hoofd samen gebracht in Hem (Efeziërs 1:10). Het gelovige deel van het volk Israël zal dan ook rusten in Hem, de Steen die in Sion is gegrondvest – evenals de aartsvader Jakob hier in Genesis 28 rust vindt op deze steen te Bethel.

Samenvattend kunnen wij in het onderwijs van de Schrift ten aanzien van Christus als de Steen de volgende vier aspecten onderscheiden:

(1) Hij is het ware rustpunt voor ieder die in het geloof tot Hem komt;

(2) als zódanig is Hij nu de fundamentsteen van het huis van God, de Gemeente van de levende God, die op Hem wordt gebouwd;

(3) voor de ongelovigen, en met name voor het ongelovige deel van Israël, is Hij echter een steen des aanstoots en een rots der ergernis, waarover zij vallen;

(4) als zódanig zal Hij in de eindtijd op Zijn vijanden vallen, en vervolgens het erkende Middelpunt van het Vrederijk vormen.

Dit brengt ons tot het volgende onderdeel van Jakobs ervaringen, namelijk de ladder die hij ziet opgericht en die tot in de hemel reikt, en die in profetisch opzicht eveneens wijst op de tijd van het herstel van alle dingen, de tijd van de Christus-regering.

3

De Jakobs ladder

Genesis 28

U zult de hemel geopend zien

Nadat Jakob was gaan slapen, kreeg hij een heel bijzondere droom: 'Toen droomde hij, en zie, op de aarde was een ladder opgericht, waarvan de top tot aan de hemel reikte, en zie, engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs neder' (vers 12). Jakob kreeg hier een blik in een geopende hemel en hij zag dat er een verbinding was tussen de hemel en de aarde, een ladder waarlangs engelen opklimmen en neerdalen.

Dat dit gezicht een diepe profetische betekenis heeft, blijkt uit de woorden van Christus Zelf in Johannes 1. In dat hoofdstuk zien wij de veelzijdige heerlijkheid van de Persoon van Christus: het begint met Zijn heerlijkheid als de eeuwige Zoon van God en het eindigt met Zijn glorie als de Zoon des mensen, die heerschappij bezit over al de werken van Gods handen. Als Nathanaël Hem erkent als de Koning van Israël, dan spreekt de Heer over deze laatstgenoemde heerlijkheid – die verder reikte dan de grenzen van Israël: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Gij zult van nu aan de hemel geopend zien en de engelen van God opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen' (Johannes 1:52).

Nathanaël sprak over Hem als de Zoon van God, de Koning van Israël. Dat is de heerlijkheid die Hij bezit als de Messias van Israël, als de Koning die volgens Gods raadsbesluit over Sion gesteld is. Zo wordt Hij getekend in Psalm 2, waar gesproken wordt over de onveranderlijkheid van Gods

raad. Ook al is de Messias verworpen door Zijn eigen volk en door de volken, Gods raad zal bestaan en de Koning die Hij gezalfd heeft zal eenmaal over Sion regeren, en vanuit Sion zal Zijn heerschappij zich uitstrekken tot de einden der aarde. Maar als Nathanaël Hem als zódanig erkent, antwoordt de Heer dat hij grotere dingen zou zien dan deze. En dan volgt het zojuist geciteerde vers waarin de Heer over Zichzelf spreekt als de Zoon des mensen, die door de engelen zou worden gediend.

Dit is een grotere heerlijkheid dan Zijn Messiaanse heerschappij. Als de Zoon des mensen is Hij door God verhoogd in de hemel en gesteld over al de werken van Gods handen. Als de Mensenzoon is Hij gesteld over heel de schepping, over alles wat God aan de mens wilde schenken. In dit karakter vinden wij Hem in Psalm 8, die ons spreekt over Gods voornemen met de mens (een voornemen dat in Christus, de tweede Mens, wordt vervuld omdat de eerste mens heeft gefaald). Dit voornemen van God zal pas voor aller oog zichtbaar worden in het Vrederijk, waarvan Christus het heerlijke Middelpunt zal vormen.

De engelen stijgen op en dalen neer op de Zoon des mensen

De engelen, die machtige dienstknechten van God, zullen de Zoon des mensen dan eer bewijzen en Zijn bevelen ten uitvoer brengen. Zij zullen Hem dienen, de tweede Mens, de Here uit de hemel, aan Wie alle macht in hemel en op aarde gegeven is. Maar ook in Zijn vernedering hebben de engelen Hem gediend, want de Here zegt dat Hij *van nu aan* het Voorwerp van het dienstbetoon van de engelen zou zijn. Na de verzoeking in de woestijn kwamen de engelen en dienden Hem. Een engel sterkte Hem in de hof van Gethsemane. Engelen dienden op de plaats waar Zijn lichaam gelegd was. Ook bij Zijn eerste komst was de Heer dus al het Voorwerp van de dienst van de engelen.

Maar als de Zoon des mensen in Zijn heerlijkheid zal verschijnen, zullen alle engelen met Hem komen (Mattheüs 25:31).

Dan zal Hij het zichtbare Voorwerp zijn van hun dienst. Zij zullen opstijgen om Zijn bevelen uit te voeren, en neerdalen op de Zoon des mensen om nieuwe bevelen in ontvangst te nemen. Want alle heerschappij zal dan openlijk in handen zijn gelegd van de Zoon des mensen (zie Daniël 7:13-14; Johannes 5:27; Openbaring 1:13; 14:14). Als de Zoon des mensen zal Christus namens God regeren. Uit naam van God oefent Hij heerschappij over al de werken van Gods handen. Het is het koninkrijk van God en van Zijn Christus, Degene die door God is gezalfd om namens Hem te heersen. Hij zal heersen, zegt 1 Korinthiërs 15:25, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten gelegd heeft. Als Zijn regering haar doel heeft bereikt, zal Hij het koninkrijk weer teruggeven aan God de Vader. Als Christus regeert, zal de Gemeente mét Hem regeren. Zij is de bruid van deze verheerlijkte Mens, de hulp die bij Hem past en die deelt in Zijn heerschappij over alle dingen.

De engelen zijn dan de gewillige dienaars van het woord van de Zoon des mensen en zij dragen er zorg voor, dat de wil van God niet alleen in de hemel maar ook op de aarde zal geschieden. Hemel en aarde zijn dan in harmonie met elkaar. De Eerstgeborene van de hele schepping neemt openlijk de plaats in die Hem toekomt, en de engelen zullen Hem als zodanig huldigen (Kolossenzen 1:15-16; Hebrëeën 1:6). De Jakobs ladder, met de engelen die daarlangs opstijgen en neerdalen, wijst in feite dus op de tijd van het herstel van alle dingen, waarin alle dingen volgens de Goddelijke orde geregeld zullen zijn (Handelingen 3:19-21).

Toch is de betekenis van deze ladder niet beperkt tot de toekomst, als alle dingen openlijk onder de voeten van de Zoon des mensen zullen worden gelegd. Want voor het geloof is de hemel nu al geopend en is er nu al een verbinding tot stand gebracht tussen hemel en aarde. Door het oog van het geloof mogen wij nu al een blik slaan in een open hemel, waar wij Jezus gekroond zien met eer en heerlijkheid (Hebrëeën 2:9; 3:1).

Ik zie de hemelen geopend

Dat is in de huidige tijd, waarin de Zoon des mensen verheerlijkt is aan Gods rechterhand, de positie van de gelovige: hij ziet in een open hemel en ziet daar, door de kracht van de Heilige Geest, de verheerlijkte Christus. Handelingen 7 geeft ons een prachtige illustratie hiervan: Stefanus, de trouwe volgeling van de op aarde verworpen Christus, was vol van de Heilige Geest en hield zijn ogen gericht op de hemel. Daar zag hij de heerlijkheid van God, en Jezus, staande aan Gods rechterhand, en toen zei hij: 'Zie, ik zie de hemelen geopend en de Zoon des mensen, staande aan Gods rechterhand' (Handelingen 7:55-56). Zijn ogen werden verlicht door de Geest en hij keek in een open hemel.

Nadat Jezus verheerlijkt is in de hemel, is de Heilige Geest uitgestort op aarde. En het werk van de Heilige Geest heeft ten doel onze blik te richten op de hemel, op Christus die daar Zijn plaats heeft ingenomen aan Gods rechterhand. Door de Geest aanschouwen wij Zijn heerlijkheid. Door de Geest zijn wij verbonden met deze verheerlijkte Heer, die de hemel moest opnemen tot op de tijd van het herstel van alle dingen. De Heilige Geest toont ons de heerlijkheid van Christus: Hij neemt het uit het Zijne en verkondigt het ons (Johannes 16:13-15).

Zodoende is er voor ons die geloven, nu een rechtstreekse verbinding met de hemel. De Heilige Geest verbindt ons met de hemelse Heer. De Heilige Geest verkondigt ons de hemelse dingen en heeft ons gebracht op een plaats van vrije toegang tot God, zodat wij evenals Jakob kunnen zeggen: 'Dit is niet anders dan een huis Gods, dit is de poort des hemels' (Genesis 28:17).

Jezus is als Voorloper voor ons ingegaan in het hemelse heiligdom, en wij hebben de vaste hoop dat wij Hem straks met verheerlijkte lichamen zullen volgen (Hebreeën 6:18-20). Ondertussen volgen wij Hem echter al in het geloof en hebben wij volle vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom, waar wij als een gezelschap van priesterzonen God dienen en huldigen – tot het geloof verwisseld wordt in aanschouwen en Hij

ons invoert in Zijn heerlijkheid (Hebreeën 10:19-22).

Er is nu dus een Mens in de hemel, en door het geloof en in de kracht van de Heilige Geest mogen wij Hem daar zien. Maar in profetisch opzicht is de waarheid die ons in de Jakobs ladder wordt voorgesteld, eigenlijk deze: de Zoon des mensen is *op aarde* het Voorwerp van Gods welbehagen en van de dienst van de engelen. De hemel gaat boven Hem open en de engelen eren Hem.

Dat Christus nu verheerlijkt is in de hemel, en wij Hem daar door het geloof mogen zien, komt omdat de aarde Hem verworpen heeft! Spoedig zal echter de tijd aanbreken, dat de Zoon des mensen in heerlijkheid geopenbaard zal worden op deze aarde die Hem verworpen heeft. Hij wacht nu aan Gods rechterhand, maar als de bestemde tijd is gekomen keert Hij terug en zal Hij openlijk worden gehuldigd door engelen en mensen.

Dan zal de aarde, die nu nog zucht onder de slavernij van de vergankelijkheid, worden verhoord door de hemel (Hosea 2:20). Dan zal de hele schepping worden vrijgemaakt en, onder de gezegende heerschappij van de Zoon des mensen, delen in de vrijheid der heerlijkheid van de kinderen Gods (Romeinen 8:21).

4

De eerste openbaring in Bethel

Genesis 28

Ik zal u zegenen

God opende de hemel voor Jakob om Zichzelf aan hem bekend te maken: 'En zie, de Here stond bovenaan en zeide: Ik ben de Here, de God van uw vader Abraham en de God van Isaak; het land, waarop gij ligt, zal Ik aan u en aan uw nageslacht geven. En uw nageslacht zal zijn als het stof der aarde, en gij zult u uitbreiden naar het westen, oosten, noorden en zuiden, en met u en met uw nageslacht zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden. En zie, Ik ben met u en Ik zal u behoeden overal waar gij gaat, en Ik zal u wederbrengen naar dit land, want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik gedaan heb wat Ik u heb toegezegd' (vers 13-15).

Het is merkwaardig dat God Jakob geen enkel verwijt maakte over zijn verkeerde handelwijze ten opzichte van zijn broer en zijn vader. We horen hier uitsluitend beloften van zegen. Het is alsof God Jakob een blik gunde in de geopende hemel om hem al de schatten van genade en zegen te tonen, die Hij voor hem had weggelegd. Geen oordeel, geen toorn van de hemel wordt hier geopenbaard. God openbaart hier de volheid van Zijn genade, alles wat Hij in Zijn hart heeft voorgenomen om aan Jakob en zijn nageslacht te schenken. De vervulling van deze zegeningen is niet afhankelijk van het gedrag van mensen, maar berust op de onwankelbare trouw van God (hoewel de openbaring van Gods goedheid zeker ook ten doel had Jakob tot inkeer te brengen en tot veroordeling van zijn eigen wegen).

We kunnen hier vier beloften van zegen onderscheiden: de belofte van het land, de belofte van zegen voor het nageslacht, de belofte van zegen voor alle volken der aarde, en tenslotte de belofte van Gods bewaring en van de terugkeer naar het land. Al die beloften van God zijn onvoorwaardelijk en onberouwelijk. Ze sluiten aan bij de al eerder gedane beloften aan Abraham en Isaak en ze zullen hun definitieve vervulling vinden onder de zegenrijke heerschappij van de Messias, het Zaad van Abraham en van David.

(1) De landbelofte

Dit is de bevestiging van de belofte aan Abraham (Genesis 12:7; 13:14-17; 15:7-21; 17:8), en aan Isaak (Genesis 26:2-4). Van de vier maal dat deze belofte aan Abraham gegeven wordt, is vooral de derde maal (Genesis 15) van belang voor ons onderwerp. Hier worden de grenzen van het Beloofde Land namelijk omschreven als 'van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat'.

Een soortgelijke belofte, maar dan op voorwaarde van gehoorzaamheid aan Gods geboden, vinden wij in Deuteronomium 11:22-24. Als het volk Gods geboden zou houden, zou het het land in heel z'n uitgestrektheid in bezit kunnen nemen, 'vanaf de woestijn tot de Libanon, vanaf de rivier, de rivier de Eufraat, tot de westelijke zee toe'. Hierop wordt ongetwijfeld ook in Deuteronomium 19:8 gedoeld: 'En wanneer de Here, uw God, uw gebied vergroot zal hebben, zoals Hij uw vadersen gezworen heeft, en u het gehele land gegeven zal hebben, waarvan Hij gezegd heeft, dat Hij het uw vadersen zou geven (...)'. Vanwege het falen van het volk heeft het het land in z'n volle omvang echter nooit in eigendom gehad, met uitzondering van de korte periode van de regering van Salomo, die heerste over alles aan deze zijde van de Eufraat tot de grens van Egypte (zie 1 Koningen 4:21,24).

Pas wanneer Christus als de ware Salomo zal verschijnen,

zal deze landbelofte, die zónder voorwaarden aan de aartsvaders gegeven is, werkelijk in vervulling gaan. De Vrededorst zal heersen van zee tot zee en van de rivier tot aan de einden der aarde (Psalm 72:8; Zacharia 9:10).

(2) De belofte van zegen voor Jakobs nageslacht

De nakomelingen van Jakob zouden zijn als ‘het stof der aarde’. Dit is één van de drie beelden die de Schrift gebruikt om aan te duiden hoe talrijk de nakomelingen van de aartsvaders zouden zijn (de andere twee zijn: ‘het zand der zee’ en ‘de sterren des hemels’). Niemand kon het stof der aarde tellen, en zo kon ook niemand Abrahams nageslacht tellen (Genesis 13:16).

Deze belofte wordt nu aan Jakob bevestigd (Genesis 28:14). Verder gebruikt Bileam hetzelfde beeld als hij Israël van Godswege moet zegenen (Numeri 23:10), en erkent Salomo in zijn gebed om wijsheid dat God hem koning gemaakt heeft over een volk, talrijk als het stof der aarde (2 Kronieken 1:9). Maar behalve de gedachte aan talrijkheid ligt in dit beeld ook de gedachte aan vergankelijkheid opgesloten (Genesis 3:19; 2 Samuël 22:43; 2 Koningen 13:7).

De uitdrukking ‘het zand der zee’ wijst misschien op Israëls gezegende positie in verbinding met de volken (de ‘volkeren-zee’). Terwijl de uitdrukking ‘de sterren des hemels’ op een *hemels* nageslacht wijst, hetzij uit Israël (de hemelse heiligen die we o.a. vinden in Daniël 7 en 8), hetzij uit Israël én de volken (de Gemeente die nu door de Heilige Geest bijeenvergaderd wordt uit de Joden en uit de volken, om verenigd te worden met haar Heer in de hemel).

(3) De belofte van zegen voor alle volken

Dit brengt ons tot het derde punt, namelijk de belofte van zegen voor alle volken der aarde: een zegen waarvan Israël, en met

name de uit Israël stammende Messias het kanaal zou zijn. Deze belofte werd al in Genesis 12 aan Abraham gegeven (vgl. ook Genesis 18:18), en herhaald na het offer van Isaak (Genesis 22:18).

Volgens Galaten 3 wordt met het nageslacht van Abraham in de eerste plaats hét beloofde Zaad, de Christus, bedoeld. Want in Christus zijn al Gods beloften ja en amen. In Hem is de zegen van Abraham nu tot de volken gekomen, tot allen die naar het voorbeeld van Abraham op grond van geloof gerechtvaardigd worden.

Deze belofte van zegen strekt zich echter ook uit tot de eindtijd, als alle volken gezegend zullen worden in verbinding met het herstelde Sion en de aarde vol zal zijn van de kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken. Dan zullen de volken de wortel van Isai zoeken (de Messias die niet alleen uit het geslacht van Isai en van David is, maar die de wortel, de oorsprong ervan is, omdat Hij God Zelf is). Want Hij zal staan als de banier der volken en de volken zullen door Hem worden gezegend (zie o.a. Jesaja 2, 11 en 60; Micha 4 en 5; Sefanja 3; Zacharia 2, 8 en 14; alsmede vele psalmen, vooral in het vierde psalmboek).

(4) De belofte van Israëls terugkeer naar het land

Nauw hiermee verbonden is uiteraard de laatste belofte, die spreekt over Israëls terugkeer naar het Beloofde Land. Want Jakob is hier bij uitstek de vertegenwoordiger van zijn nakomelingen, die evenals hijzelf vanwege hun zonden uit het land zouden worden verdreven. Gods genade zal echter een keer in hun lot brengen in het laatste der dagen, overeenkomstig Zijn onberouwelijke beloften aan de vaders.

Dit is iets waarvan de profeten telkens weer getuigen, en waarvan zelfs Mozes al gesproken heeft (Leviticus 26; Deuteronomium 30). De beloften van herstel worden steeds verbonden met een *innerlijke* vernieuwing, een besnijdenis van het hart.

De uiterlijke terugkeer naar het land zal gepaard moeten gaan met een innerlijke terugkeer tot God en tot de zolang versmaade Messias. Dit maakt duidelijk dat de huidige terugkeer van de Joden in ongeloof niet de vervulling van de bijbelse profetie is (hoewel sommige profetieën die terugkeer wel vooronderstellen).

Bovendien hebben de profetieën over de terugkeer naar het land meestal betrekking op het *gehele* volk, dus de twee én de tien stammen (Jesaja 11,27,35,43,49,60 en 66; Jeremia 3,16, 29 tot 33, 50; Ezechiël 11,20,28,34, 36 tot 39, 47 en 48). De terugkeer van het overblijfsel van de twee stammen uit Babel was dus slechts een gedeeltelijke vervulling van deze profetieën (die heel vaak ook betrekking hebben op de komst van de Messias in heerlijkheid en de innerlijke vernieuwing van Israël).

Wat de zgn. kleine profeten betreft, kunnen we nog noemen Hosea 1 tot 3, 11 tot 14; Joël 3; Amos 9; Micha 2 en 4, 5 en 7; Sefanja 3. En Zacharia, die na de Babylonische ballingschap profeteerde, zegt dat zowel het huis van Juda als dat van Jozef (het tienstammenrijk waarvan Efraïm de aanvoerder was) uit zijn verstrooiing zou worden teruggebracht (Zacharia 10:6-12).

Deze terugkeer zal ook een zaak van gebed zijn voor het gelovige deel van het volk. Het is opmerkelijk dat zelfs al ten tijde van koning David de levitische zangers hun lofzang besloten met de woorden: 'Verlos ons, o God van ons heil, verzamel ons en red ons uit de volken, opdat wij Uw heilige Naam loven, ons beroemen in Uw lof' (1 Kronieken 16:35). En bij de inwijding van de tempel besloot koning Salomo zijn gebed met de bede om herstel uit de ballingschap (2 Kronieken 6:36-39).

Deze bede om herstel en terugkeer vinden wij ook herhaaldelijk in de Psalmen (o.a. Psalm 80 en 85). Psalm 106 eindigt met dezelfde woorden waarmee de levitische zangers hun lofzang besloten; en Psalm 107 is een lofzang op Gods goedertierenheid die Hij betoond heeft aan Zijn verlostten, die Hij uit de landen verzameld heeft, van het oosten en van het westen, van het noorden en van de zee. De bekende bedevaartspsalmen spreken eveneens over de terugkeer naar Sion (vooral Psalm

126). De Here maakt de gevangenen los, en Hij verzamelt Israëls verdrevenen (Psalm 146:7; 147:2).

Wat het Nieuwe Testament betreft, willen wij nog wijzen op Mattheüs 24 en Openbaring 7. Blijkbaar zal niet het hele volk worden verzameld. Het ongelovige deel zal geoordeeld worden, maar de uitverkorenen zullen bij de wederkomst van de Zoon des mensen verzameld worden uit de vier windstreken. Zij zijn gespaard gebleven, want God had hen verzegeld.

Dat wij Jakob hier zien als de vertegenwoordiger van zijn nageslacht is zeker geen inlegkunde. Als Jakob zijn eigen zonen zegent, dan beschouwt hij hen als de vertegenwoordigers van de stammen die uit hen zouden voortkomen en spreekt hij zelfs over de verre toekomst (Genesis 49). Dat is trouwens altijd het doel van de profetie: ze beoogt de uiteindelijke zegen van het volk in het Beloofde Land, onder de zegenrijke regering van de Messias. De belofte van de terugkeer naar het land, waarover God zo uitvoerig tegenover Jakob spreekt, geldt dus ook Jakobs nageslacht. Trouwens: bij de eerste drie beloften wordt het nageslacht wél genoemd en gaat het duidelijk om zegeningen die pas ten volle in het Vrederijk zullen worden vervuld.

De eerste gedenksteen

Genesis 28

Jakobs monument

Hoewel Jakob zichzelf op een wettische grondslag plaatste wat zijn relatie met God betrof, toonde hij toch een zekere dankbaarheid voor Gods openbaring aan hem. Als blijk van erkentelijkheid richtte hij een gedenkteken op om daardoor de herinnering aan deze onvergetelijke gebeurtenis te bewaren: 'De volgende morgen vroeg nam Jakob de steen die hij onder zijn hoofd gelegd had, stelde die tot een opgerichte steen en goot er olie bovenop. En hij noemde die plaats Bethel, maar tevoren was de naam der stad Luz' (vers 18-19).

Jakob was hier nog niet zover dat hij een altaar bouwde; dat komt pas in Genesis 35. Dit in tegenstelling tot zijn grootvader Abraham, die onmiddellijk een altaar bouwde toen hij bij Bethel kwam (Genesis 12:8; 13:3,4). Bij dat altaar riep Abraham de Naam des Heren aan. Abraham was een aanbidder en hij geloofde God op Zijn woord. Hij twijfelde niet aan de beloften van God door ongeloof, maar werd gesterkt in het geloof en gaf aan God de eer (Romeinen 4:20,21). Ook uit andere bijzonderheden blijkt, dat er een groot verschil was tussen Jakob en Abraham. Jakob ging zijn weg vol zelfvertrouwen. Hij wandelde in de kracht van het vlees en moest door schade en schandeleren dat het vlees van geen nut is. Abraham wandelde daarentegen door de kracht van het geloof, en daarom had hij een 'altaar', een plaats om de Naam des Heren aan te roepen en Hem te danken.

Maar Jakob had hier wel deze gedenksteen. De zin hiervan blijkt uit vergelijking met andere gedeelten, o.a. Genesis 31:44-50 en Jesaja 19:19,20. Deze opgerichte steen was een kenteken, een getuigenis; er ging een bepaalde sprake van uit. Het was een blijvende herinnering aan feiten en gebeurtenissen, die zo belangrijk waren dat ze niet vergeten mochten worden.

In het licht van het Nieuwe Testament wordt dit gedenkteken van Jakob nog belangrijker. Deze opgerichte steen was in de eerste plaats de steen waarop Jakob gerust had. Wij hebben gezien dat deze steen een beeld is van Christus als het rustpunt voor alle ware gelovigen. De steen waarop Jakob gerust had, werd niet vergeten. Hij vormde voortaan een duidelijk merkteken. Zo is het ook met Christus, de uitverkoren en kostbare Steen: Hij is eerst het rustpunt voor ons hart, maar daarna het onderwerp van ons getuigenis. Christus, de Steen die het fundament is van de Gemeente, is tegelijk ook het grote onderwerp van haar getuigenis. Een ander fundament is er niet en een ander getuigenis wordt door God niet erkend. Christus is de grondslag van de Gemeente, want zij is op Hem gebouwd. Maar Hij is tevens de inhoud van de belijdenis die de Gemeente moet hooghouden.

Daarom spreekt de apostel Paulus over de Gemeente als het huis van God, de pilaar en grondslag van de waarheid. De waarheid wordt belichaamd in de Persoon van Christus, in Zijn menswording, opstanding en verheerlijking (1 Timotheüs 3: 15-16). De taak van de Gemeente is de proclamatie hiervan in deze wereld. Zij is de pilaar en grondslag van de waarheid, het levende gedenkteken van de waarheid met betrekking tot de Persoon van Christus.

De gezalfde Steen

Daarna verrichtte Jakob nog een tweede handeling: hij goot olie bovenop deze gedenksteen. De bedoeling van deze handeling was volgens Genesis 31:13 een zalving. Het was een zal-

ving met olie, wat in de Schrift een heel gebruikelijk beeld is van de zalving met de Heilige Geest (zie o.a. Zacharia 4:6,14; Handelingen 10:38; 2 Korinthiërs 1:21,22).

Deze opgerichte steen was dus ook een *gezalvde* steen. Dat betekent: de Heilige Geest verleent Zijn kracht aan het getuigenis dat van het huis van God uitgaat. Het wordt niet door kracht of geweld van mensen verbreid, maar door de Geest van God (Zacharia 4). Want daartoe is de Heilige Geest op aarde gekomen en daartoe heeft Hij woning gemaakt in de Gemeente: om van Christus te getuigen, van Zijn hemelse heerlijkheid, en dit getuigenis door middel van de Gemeente hier op aarde te handhaven.

Dat is de diepere zin van het gedenkteken dat Jakob oprichtte en waarvan hij in vers 22 zei, dat het een 'huis Gods' zou wezen. Het is een beeld van Christus verbonden met Zijn Gemeente, die nu de woonstede van God is in de Geest. Christus is eerst de Steen die ons rust verschaft, vervolgens is Hij de Hoeksteen van het huis van God en tenslotte ook de inhoud van het getuigenis dat ervan uitgaat.

God heeft Zichzelf aan ons geopenbaard in verbinding met Christus, de levende Steen. Ons antwoord op deze openbaring van Gods genade is dat we van Hem getuigen, dat we deze Steen tot een getuigenis stellen in deze wereld. Het is jammer dat Jakob het hier niet liet bij het oprichten van dit gedenkteken, maar daarnaast ook wettische verplichtingen op zich nam en daarbij God zelfs voorwaarden wilde stellen. Maar is in de geschiedenis van het christendom het getuigenis van Christus ook niet vaak vermengd met wettische beginselen?

Bethel

Jakob noemde de naam van deze gedenkwaardige plaats 'Bethel', d.i. 'huis Gods'. Maar ook de vroegere naam van Bethel wordt vermeld: '(...) tevoren was de naam der stad Luz'. Dit woord Luz betekent 'amandelboom', maar een andere be-

tekenis is: 'verdraaid' of 'verdorven'. Het laatste spreekt van onze natuurlijke, verdorven toestand voor God, het eerste van de opstandingskracht die daarin verandering gebracht heeft. De amandelboom is in de Schrift altijd het beeld van opstandingskracht, van leven te midden van de dood (denk aan de amandelbloesems van de kandelaar, aan de staf van Aaron die gebloeid heeft, en zie ook Jeremia 1:11-12).

Wij worden hier dus herinnerd aan onze vroegere toestand én aan de opstandingskracht van de Heer, die daarin zo'n grote verandering teweeggebracht heeft.

De Gemeente van de levende God is gegrond op Christus, de Zoon van de levende God, die de dood tenietgedaan en het leven en de onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft. Van dode en verdorven zondaars heeft Hij levende stenen gemaakt, die nu samen het huis van God vormen dat het getuigenis aangaande Christus hier op aarde verbreedt. Vroeger was het de stad Luz, de stad van de verdorven mens, maar nu is het de stad van God die hemels licht verspreidt te midden van een krom en verdraaid geslacht (Filippenzen 2:15).

Andere gedenkstenen

Tenslotte willen we er nog op wijzen dat het oprichten van een stenen gedenkteken een gebruik was dat vrij vaak voorkomt in het Oude Testament. In het leven van Jakob vinden we het nog drie keer: eenmaal in Genesis 31, waar de opgerichte steenhoop getuige was van het verbond tussen Laban en Jakob; en daarna tweemaal in Genesis 35, waar Jakob opnieuw een gedenkteken in Bethel oprichtte en eveneens een gedenksteen op het graf van zijn geliefde vrouw Rachel nabij Betlehem.

Verder vinden we in de geschiedenis van Israël nog de volgende stenen gedenktekens (waaronder een aantal steenhopen, die dezelfde functie hebben):

(1) Het gedenkteken op de Ebal, ter herinnering aan de woorden van de wet (Deuteronomium 27; Jozua 8). Dit herin-

nert aan de vloek, het oordeel over de mens in het vlees.

(2) De twaalf stenen midden in de Jordaan, en te Gilgal (Jozua 4). Het eerste gedenkteken is de herinnering aan de éénmaking van het volk van God met de gestorven Christus, zoals die alleen door Gód kan worden waargenomen. Het tweede is de herinnering daaraan voor óns, in de legerplaats te Gilgal: de plaats van de besnijdenis, waar wij de dood van Christus praktisch op onszelf toepassen (vergelijk Kolossenzen 3:1-5).

(3) De steenhoop in het dal Achor, ter herinnering aan het oordeel over Achan (Jozua 7). Dit is de herinnering aan het oordeel van God over de invoering van wereldse en afgodische beginselen te midden van het volk van God.

(4) De steenhoop boven de overwonnen koning van Ai (Jozua 8). Dit spreekt van het oordeel over de boze machten in de hemelse gewesten; de overste van deze wereld is al geoordeeld (Johannes 12:31; 16:11).

(5) Het gedenkteken te Sichem, ter herinnering aan de vernieuwing van het verbond door Jozua (Jozua 24). Dit is het getuigenis van een besliste keuze voor de dienst van de ware God, en het zich afwenden van de afgoden (vergelijk 1 Johannes 5:20-21).

(6) De steen Eben-Haëzer (1 Samuël 7). Dit is een teken van dankbaarheid voor Gods genadige hulp in de strijd tegen de vijand, nadat het volk zich heeft verootmoedigd en de vreemde goden heeft weggedaan.

(7) De steenhoop boven Absaloms graf (2 Samuël 18:17). Dit is de herinnering aan het oordeel dat onvermijdelijk komt over ieder, die zich verzet tegen het gezag van de door God gegeven koning.

(8) De stenen zuil die Absalom voor zichzelf had opgericht (2 Samuël 18:18). Dit is het bewijs van het streven van het vlees om zichzelf een naam te maken op aarde, en tegelijk ook van het onvermogen van het vlees om vrucht voort te brengen voor God.

Het is mogelijk dat deze opsomming niet volledig is. Het is hier ook niet de plaats om verder op de betekenis van deze ge-

denktekens in te gaan, maar laten wij onszelf wel de vraag stellen: Wat zeggen *óns* deze stenen? 'Want al deze dingen zijn hun overkomen tot voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn' (1 Korinthiërs 10:11).

6

Jakobs gelofte

Genesis 28

Indien God met mij zal zijn

Jakob wist de volheid en de rijkdom van de genade waarin God Zichzelf aan hem openbaarde, niet direct op haar juiste waarde te schatten. Hij wilde onmiddellijk een tegenprestatie leveren en daarbij stelde hij God ook nog voorwaarden: 'En Jakob deed een gelofte: Indien God met mij zal zijn, en mij behoeden zal op deze weg, die ik ga, mij zal geven brood om te eten en klederen om aan te trekken, en ik behouden tot mijns vaders huis wederkeer, dan zal de Here mij tot een God zijn. En deze steen, die ik tot een opgerichte steen gesteld heb, zal een huis Gods wezen, en van alles wat Gij mij schenken zult, zal ik U stipt de tienden geven' (vers 20-22).

Blijkbaar reikte het geloof van Jakob niet tot de hoogte van Gods openbaring. De genade van God? Dat was een zaak die hem te hoog gegrepen leek, op die grondslag wilde hij liever niet staan! Misschien was het zelfs zo, dat hij de nabijheid van God niet zo op prijs stelde en liever niet in Gods tegenwoordigheid bleef. Het huis van God was een plaats die hem vrees inboezemde en waar hij zich niet thuis voelde.

Jammer dat dit het antwoord van Jakob was op de genade van God. God had hem geen enkel verwijt gemaakt en hem alleen maar beloften van zegen gegeven. Dat was Gods vrije en onverdiende genade. Hoe kwam het dan dat Jakob dit niet naar waarde wist te schatten? Was het omdat hij op zichzelf zag en moest erkennen dat zijn leven niet in overeenstemming was

met Gods heilige tegenwoordigheid? Was het omdat de stem van zijn geweten steeds luider ging spreken?

Gods goedertierenheid had Jakob tot bekering moeten leiden (Romeinen 2:4). Gods genade had hem op de knieën moeten brengen. Jakob had zijn verkeerde handelwijze moeten belijden en ook verder zijn vertrouwen op de genade van God moeten stellen. Helaas vinden we niets van dat alles. Hij ging liever zelf aan het werk. Hij nam verplichtingen op zich en deed een gelofte. Hij verliet de grondslag van de genade waarop God hem stelde, en plaatste zichzelf op wettische bodem. In feite wees Jakob de genade af en gaf hij de voorkeur aan het beginsel van de wet als de grondslag van zijn relatie met God.

Drie voorbeelden van wetticisme

Maar we moeten niet denken dat Jakob hierin alleen staat. Het is een typisch menselijke neiging en we kunnen dit misschien het beste verduidelijken aan de hand van drie andere voorbeelden uit de Schrift:

(1) Het volk Israël (waarvan Jakob de stamvader en de tegenwoordiger is!) bij de Sinai. Tot op Exodus 19 is de geschiedenis van de Israëlieten een geschiedenis van genade, zelfs ondanks hun falen. Al hun gemor heeft geen oordeel tot gevolg (zoals wel in Numeri), maar opent de bronnen van Gods goedheid. Zelfs bij de Sinai komt God Israël eerst tegemoet met beloften van zegen. Hij spreekt over de kostbare betrekking waarin zij tot Hem staan en die zij moeten verwerkelijken. Maar ze zijn zo vervuld van hun eigen kunnen, dat ze onmiddellijk antwoorden: 'Alles wat de Here gesproken heeft, zullen wij doen' (Exodus 19:8). Het accent wordt onmiddellijk verschoven van Gods goedheid naar hun eigen prestaties.

(2) De geschiedenis van de verloren zoon (Lucas 15). Als de verloren zoon tot zichzelf komt in het vreemde land, neemt hij de beslissing om terug te keren tot de vader en tot hem te zeggen: 'Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben

niet meer waard uw zoon te heten; maak mij als één van uw dagloners' (Lucas 15:19). Hij wil de positie van een slaaf innemen, om zodoende zelf iets terug te betalen van zijn grote schuld. Gelukkig gaat de vader daar niet op in en krijgt hij zelfs niet de gelegenheid deze woorden uit te spreken. De liefde van de vader verdrijft elke gedachte aan slavernij!

Hetzelfde zien we in nog sterkere mate bij de oudste zoon, als hij zijn vader het verwijt maakt: 'Zie, ik dien u zoveel jaren en heb nooit uw gebod overtreden' (Lucas 15:29). Het woord dat hij hier voor dienen gebruikt, heeft de betekenis van 'dienen als slaaf'. Kennelijk had hij nooit oog gehad voor de voorrechten van de genade (de nabijheid van de vader, het zoonchap).

(3) Het voorbeeld van de gelovigen in Galatië. Zij hadden eerst gehoor gegeven aan het Evangelie van Gods genade, maar dreigden daarna te vervallen in wetticisme. Zij hadden de positie van zonen ontvangen, maar zij gedroegen zich als slaven. Wat een achteruitgang en een verarming was dat! Daarom zegt de apostel dat ze van hun geestelijke zegeningen beroofd waren en van de genade vervallen waren. Het was inderdaad een diepe val, vanaf de hoogte van het genadeleven in de diepte van het slavenleven onder de eerste beginselen van de wereld!

Hoe ontzagwekkend is deze plaats

Met Jakob ging het hier net zo. Het huis van God was geen aangename plaats in zijn ogen, de poort van de hemel joeg hem alleen maar angst aan. Hij verkoos een wettische grondslag voor zijn verhouding met God boven de voorrechten en de verantwoordelijkheden van de genade, en de praktische verbinding met God stelde hij uit tot de toekomst. Hij wilde God dienen, nadat God hem bewaard en gezegend had op al zijn wegen.

Redeneren wij misschien ook op deze wijze? Stellen wij

God onze voorwaarden, omdat wij wel zo goed zijn dat wij Hem willen dienen? Dat is echter niet de taal van de genade. Als we zo spreken, hebben we nog maar heel weinig begrepen van de genade van God. Dan kennen we Hem nog niet werkelijk als de God van Bethel, die ons Zijn zegeningen om niet wil schenken.

Want de genade stelt géén voorwaarden; het besef van de genade kan ons alleen maar tot *dankbaarheid* brengen. De genade veronderstelt dat wij God uit liefde dienen, dat wij als zonen van God in Zijn nabijheid willen zijn en niets anders verlangen dan Zijn wil te doen. Dan is er ook geen reden om bang te zijn voor God, want in Christus zijn wij Hem nabij gebracht. Het is zeker geen vanzelfsprekendheid dat wij als zonen van God in Zijn nabijheid kunnen zijn en dat Hij in genade en gunst op ons kan neerzien. In Christus heeft God ons aangenaam gemaakt (wij waren dat van nature niet) en als Zijn zonen voor Zijn aangezicht gesteld (Efeziërs 1:4-6). Zo hebben wij God leren kennen als de God van Zijn huis, de God van Bethel, die Zichzelf in genade geopenbaard heeft om mensenkinderen een plaats in Zijn tegenwoordigheid te geven. De God van Bethel is geen eisende God. Integendeel, in Christus heeft Hij Zichzelf als de grote Gever geopenbaard. In Christus, het Hoofd van een nieuw mensengeslacht, ziet Hij ons in genade aan.

Maar voor het vlees is het vreselijk in Gods nabijheid te zijn. Het kan God niet behagen en het wil dat ook niet (Romeinen 8:7-8). Het gaat zijn eigen weg, een weg die van God afvoert. Het is totaal ongeschikt om God te dienen. Op dit punt van Jakobs geschiedenis blijkt echter, dat hij nog niet tot dit inzicht is gekomen. Hij gaat zijn weg in de kracht van het vlees, in vertrouwen op zijn eigen kunnen. In Pniël zal hij pas leren niets meer van zichzelf te verwachten en alleen op Gods genade te bouwen.

Het vlees is van geen nut, zegt Christus Zelf in Johannes 6:63. Het is de Geest die levend maakt en die ons in staat stelt God te dienen. We moeten het vlees leren veroordelen en onszelf vereenzelvigen met een gestorven en opgestane Christus.

Dat is de les van Pniël en de praktische voorwaarde om de zegeningen van Bethel werkelijk te kunnen genieten. Wij zien onszélf dan in het juiste licht, maar wij ontdekken ook wie Gód is in de volheid van Zijn genade. Wij vertrouwen dan niet meer op onze eigen prestaties, maar zien uitsluitend op dat wat God tot stand gebracht heeft. Wij stellen God dan geen voorwaarden meer, maar verkeren als gelukkige kinderen in Zijn nabijheid.

De eerste oproep om terug te gaan naar Bethel

Genesis 31

De tucht van God

Minstens twintig jaar leefde Jakob ver van Bethel en was hij in feite niet meer dan een dienstknecht van Laban (zie vers 38-42). Herhaaldelijk werd hij door Laban bedrogen, zowel op het terrein van het familieleven als in zakelijk opzicht. Jakob heeft wel bitter moeten boeten voor zijn eigen bedrog ten opzichte van zijn broer en zijn vader.

Het is ernstig zo de tucht van God op te merken in het leven van Jakob. Toch liet God hem niet los. De tucht van God is ook juist een bewijs van Zijn liefde. Als Hij ons tuchtigt, behandelt Hij ons als zonen, als echte kinderen die Hij liefheeft (zie Hebreëën 12). God wilde Jakob tot inkeer brengen en hem praktisch geschikt maken om als een zoon in Zijn tegenwoordigheid te wonen. Hij wilde hem opvoeden, zodat hij in staat was in Bethel te wonen: de plaats van het huis van God, waar God Zichzelf aan hem had geopenbaard.

God moest hier Zelf het initiatief nemen om Jakob terug te brengen naar Bethel. Kennelijk leefde er bij hemzelf nog niet de wens daarheen terug te gaan. Hij was nog niet zover dat hij ernaar verlangde in Gods nabijheid te zijn en gemeenschap met Hem te hebben. Maar in het hart van God leefde wél de wens om Jakob dicht bij Zich te hebben. In het huis van Laban was hij niet veel meer dan een slaaf, maar in het huis van God mocht hij als een zoon in Gods nabijheid wonen. Wat een verschil!

God zegt in vers 3 tot Jakob: 'Keer terug naar het land uwer vaderen en naar uw maagschap, en Ik zal met u zijn'. Bij deze oproep om terug te keren wordt Bethel niet speciaal genoemd. Het is een algemene oproep om terug te keren naar het Beloofde Land, het erfdeel dat God de aartsvaders had toegezegd. Maar in vers 10-13 vertelt Jakob van een droom waarin Bethel wel wordt genoemd: 'En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: (...) Ik ben de God van Bethel, waar gij een opgerichte steen gezalft hebt, waar gij Mij een gelofte gedaan hebt; welnu, maak u reisvaardig, ga uit dit land weg en keer naar het land uwer maagschap terug'.

Blijkbaar was God hem al eerder verschenen en had hij niet onmiddellijk gehoor gegeven aan Gods bevel. Beschouwde Jakob het huis van God nog steeds als een vreselijke plaats, dat hij zo aarzelde om daarheen terug te keren? Leefde hij liever als een slaaf in het huis van Laban?

De geboorte van de erfgenaam

Wij weten dat niet zeker, maar wel vinden wij in hoofdstuk 30 nog een derde gegeven dat van belang is voor ons onderwerp: de geboorte van Jozef, de erfgenaam. Nadat Rachel Jozef had gebaard, zei Jakob tegen Laban: 'Laat mij vertrekken, opdat ik naar mijn geboorteplaats en mijn land ga. Geef mij mijn vrouwen en kinderen, om wie ik u gediend heb, opdat ik moge heengaan, want gij weet welke diensten ik voor u verricht heb' (Genesis 30:25-26).

Déze gebeurtenis was dus ook van beslissende invloed op Jakob. De geboorte van de erfgenaam bracht hem tot het besluit het 'diensthuis' te verlaten. Dat is een voorbeeld voor ons. Als Christus, de ware Erfgenaam, gestalte in ons krijgt, dan verlaten wij de slavendienst. Als Hij de juiste plaats in ons leven krijgt, zodat wij niet meer naar de oude mens leven maar Christus in ons leeft, dan worden wij ons bewust van onze positie als zonen van God. Als dé Zoon de plaats krijgt die hem

toekomt, dan leren wij ook als zonen te leven. Want de Zoon maakt waarlijk vrij en geeft ons een plaats in de nabijheid van de Vader.

Niet alleen in het leven van Jakob, maar ook in dat van Abraham vinden wij een gebeurtenis die dit principe illustreert. Als er in Genesis 21 een grote maaltijd wordt aangericht ter ere van de erfgenaam, dan leidt dit tot het uitdrijven van de slavin en haar zoon. Volgens Galaten 4 heeft dit een zinnebeeldige betekenis. De beide zonen van Abraham vertegenwoordigen twee verbonden, twee stelsels: wet en genade. Zodra de rechten van de erfgenaam erkend worden en hij de plaats krijgt die hem toekomt, heeft dit de verwijdering van de slavin en haar zoon tot gevolg. Als de Galaten dit voorbeeld ter harte zouden nemen, zouden zij de rechten van Christus erkennen en het stelsel van de slavernij veroordelen. Daartoe was de apostel 'in barensood, opdat *Christus* gestalte in hen zou krijgen', opdat Hij echt in het middelpunt van hun leven zou komen te staan.

Het boek Genesis legt dus een duidelijk verband tussen het op de voorgrond treden van de *erfgenaam* en het in bezit nemen van het *erfdeel*. De zoon van de slavin zal niet erven met de zoon van de vrije, de ware erfgenaam (Genesis 21:10; Galaten 4:30). Als Jozef geboren is, de eerste zoon van Rachel, de uitverkorene onder zijn broeders, dan spreekt Jakob openlijk de wens uit om terug te keren naar het land Kanaän, het beloofde erfdeel. Als Christus, dé Erfgenaam, naar voren treedt en gestalte in ons krijgt, dan worden wij ons bewust van onze positie als zonen en erfgenamen van God. Dan verlangen wij ernaar ons erfdeel in bezit te nemen. Voor Jakob was dat speciaal het aardse Kanaän, voor ons ligt de nadruk op het hemelse land dat God voor ons bereid heeft: een terrein vol eeuwige, geestelijke en hemelse zegeningen waarmee God ons in Christus gezegend heeft.

De terugkeer naar Kanaän

Wij zien hier echter hoeveel moeite het Jakob kostte om daadwerkelijk op weg te gaan naar het Beloofde Land. God moest hem eigenlijk door de omstandigheden daartoe dwingen. Maar is het met ons ook niet vaak zo, dat God door middel van de omstandigheden ons los moet maken van de dingen van de aarde om onze schreden te richten naar een beter, dat is een hemels vaderland?

Het initiatief tot de terugkeer naar Kanaän ging dus van God uit. Hij liet Jakob niet aan zijn lot over. Hij wilde hem in Zijn tegenwoordigheid brengen, in het bezit van de rijkdom aan zegen die Hij voor hem had bereid. Hij wilde hem bij Zich hebben in Zijn huis, zelfs al was Jakob van Hem afgeweken en ging hij eigen wegen.

Wij zien hetzelfde in Genesis 3. Met Adam en Eva handelde God net zo: toen zij zich voor God verborgen, zocht *Hij* hen op en legde Hij *Zélf* een rechtvaardige grondslag waarop Hij gemeenschap met hen kon hebben: de grondslag van het offer dat hen tot God terugbracht. Zo hield God Zich ook in genade met Jakob bezig om hem op weg te helpen naar het land en het huis van God.

*Naar Kanâns lang verbeide woning
leidt mij mijn trouwe Heer en God;
daar is de zekere beloning,
daar wijkt ontbering voor genot.*

Mahanaïm

Genesis 32

Een bemoediging onderweg

Op weg naar het Beloofde Land had Jakob een bijzondere ontmoeting met engelen Gods, boden, afgezanten van God: 'Ook Jakob ging zijns weegs, en engelen Gods ontmoetten hem. Toen hij hen zag, zeide Jakob: Dit is een leger Gods. Daarom noemde hij die plaats Mahanaïm' (vers 1,2).

Mahanaïm wil zeggen: 'Twee legers'. Jakob zag dat hij niet alleen was. Er was niet alleen de menigte die met hem meetrok, en die hij later zelf verdeelde in twee legers (vers 10). Er was ook nog het leger van *God*, dat God had uitgezonden om Jakob en de zijnen te behoeden en te beschermen.

Ongetwijfeld was dit een bemoediging van Gods kant om Jakob duidelijk te maken, dat hij niet alleen stond en niet behoefde te vrezen voor de ontmoeting met Esau. God zou alles wél maken en het in Zijn voorzienigheid zo leiden dat Jakob veilig in Kanaän zou aankomen. Hij was Degene die Zich later aan Zijn volk zou openbaren als de Vorst van het heer des Heren, die het bevel voerde over Zijn *aardse* leger; en tevens als de Here der heerscharen, die omringd werd door Zijn *hemelse* legermachten. Alle middelen staan Hem ten dienste en de engelen staan klaar om Zijn bevelen uit te voeren. De engelen zijn krachtige helden die Zijn woord volvoeren en luisteren naar de klank van Zijn woord. Zij zijn dienaren die Zijn wil volbrengen (Psalm 103:20-21).

Deze machtige helden heeft God uitgezonden ten dienste

van de gelovigen. Zij zijn dienende geesten die uitgezonden worden ten dienste van hen die het heil zullen beërven (Hebreeën 1:14). God gebruikt hen in Zijn voorzienigheid, in Zijn rechtvaardig bestuur van alle dingen. Zij vormen 'een leger Gods', zoals Jakob zei.

Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde

Toen de Here Jezus werd overgeleverd, zei Hij tegen Petrus dat de Vader Hem meer dan twaalf legioenen engelen terzijde zou stellen als Hij daarom bidden zou. Dat zou een legermacht zijn geweest van meer dan zeventigduizend machtige helden (en we weten uit de geschiedenis van Israël dat één engel bijna het hele leger van Assur te gronde richtte)!

Maar Christus riep de hulp van dat hemelse leger niet in, want de Schriften moesten vervuld worden (Mattheüs 26:53-54). Hij moest eerst lijden en daarna in Zijn heerlijkheid ingaan. Hij is nu als Mens gesteld boven alle engelenmachten, boven alle overheid en gezag en kracht en heerschappij (Efeziërs 1:21). Hij zal het engelenleger straks gebruiken om de oordelen uit te voeren en de definitieve overwinning op de satan te behalen (Openbaring 12 en 20).

Daarnaást heeft Christus ook nog het leger van Zijn verlost en op aarde, en het is merkwaardig dat de overwinning op de satan ook aan dit leger wordt toegeschreven (Openbaring 12:11). Beide legermachten zijn werkzaam om de overwinning op de satan te behalen. Wij hebben de zekere belofte dat de God van de vrede de satan spoedig onder onze voeten zal verpletteren (Romeinen 16:20).

Het is dus betekenisvol dat Jakob over twee legers spreekt. Er zijn hemelse en aardse legerscharen en de strijd van beide legers is uiteindelijk gericht tegen de satan en zijn machten, die nu nog hun verblijf hebben in de hemelse gewesten (Daniël 10; Efeziërs 6). Deze twee legers worden geleid door dezelfde Here, maar ze staan niet in onderling contact met elkaar. Want dat zou het gevaar inhouden van engelenverering en het ver-

werven van kennis aangaande deze hemelse heerschappijen (Kolossenzen 2:18; 1 Timotheüs 1:4; 6:20).

Omdat wij met Christus verbonden zijn, zullen we zelfs een plaats *boven* de engelen innemen (1 Korinthiërs 6:3). Onze taak is het alleen vast te houden aan Christus als het Hoofd van het lichaam, en ons door Hem te laten leiden in onze strijd tegen de vijand. Wat een troost te mogen weten, dat de Here de beschikking heeft over deze machtige engelen en dat Hij hen gebruikt in Zijn voorzienig bestuur van alle dingen.

Dit diende ertoe om Jakob te bemoedigen op zijn weg. Hij mocht een blik slaan in de onzienlijke dingen. Hetzelfde zien wij in de geschiedenis van de profeet Elisa. Elisa had dat voor zichzelf niet nodig, want hij vertrouwde op God en wist dat de engelen hen omringden, en in dat besef zegt hij tegen zijn knecht: 'Vrees niet, want zij, die *bij ons* zijn, zijn talrijker dan zij, die bij hen zijn'. Het hemelse leger dat bij hen was, was groter dan het vijandelijke leger dat hen bedreigde. Elisa bidt dan voor zijn knecht: 'Here, open toch zijn ogen, opdat hij zie'. God verhoort dat gebed en vergunt Elisa's dienaar ook een blik in de dingen die men niet ziet: 'En de Here opende de ogen van de knecht en hij zag en zie, de berg was vol vurige paarden en wagens rondom Elisa' (2 Koningen 6:16-17).

Het besef van de aanwezigheid van dit hemelse leger bemoedigt ons, maar wij hoeven deze engelenmachten niet te zien. Door het geloof weten wij dat ze er zijn en Gods wil volbrengen. Maar wij hebben onze eigen strijd en onze eigen verantwoordelijkheid in afhankelijkheid van het Hoofd, dat óók gezag heeft over deze hemelse legerscharen. Hij schakelt deze machtige dienstknechten in voor de taak die Hij hun geeft. Zij volbrengen nu de wil van de Mens Christus Jezus, die God is boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid! Deze ontmoeting met Gods dienstknechten had Jakob moeten bemoedigen en had hem ertoe moeten brengen meer op Gods hulp te vertrouwen, in plaats van op zijn eigen listen en kunnen. In het vervolg van dit hoofdstuk zien we echter hoe hij zelf weer aan de slag gaat, en dit brengt ons tot de les die hij in Pniël moest leren.

*God Zelf wil mij het voetspoor tonen,
Zijn licht omstraalt mijn wank'le schreên;
Hij wil Zijn trouw met goedheid kronen;
Hij gaat mij voor - ik volg alleen.*

Pniël

Genesis 32

Een worsteling met God

Nadat Jakob de engelen Gods had ontmoet, moest hij vervolgens God Zelf ontmoeten. Hij was hier echter nog niet in staat om God te ontmoeten als de God van *Bethel*, als de God van Zijn *huis*, omdat hijzelf niet beantwoordde aan Gods heilige tegenwoordigheid.

Jakob ontmoette God hier niet als een liefdevolle Vader, die hem welkom heette in Zijn huis, maar als een Tegenstander. God moest Jakob tegenkomen op zijn eigen wegen. Hij trad hem als een Worstelaar tegemoet: 'En een Man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak' (vers 24).

Dit doet denken aan de woorden van Psalm 18: 'Jegens de reine toont Gij U rein, maar jegens de verkeerde toont Gij U een Tegenstander' (vers 27). De Statenvertaling gebruikt hier letterlijk het woord 'Worstelaar'. In dat karakter kwam God hem tegemoet. Zó was God al meer dan twintig jaar met Jakob bezig geweest; en nu zou de beslissende strijd plaatsvinden. Jakob was een 'verkeerde': iemand die eigen wegen ging en op zijn eigen kracht vertrouwde. Daarom moest hij door schade en schande wijs worden. Hij moest leren dat het vlees van geen nut was en dat hij van Gods hulp en genade afhankelijk was.

De strijd van Romeinen 7

Een soortgelijke worsteling vinden wij ook beschreven in

Romeinen 7. De strijd die we daar vinden, is meer een *innerlijke* strijd. Maar precies zoals dat met Jakob het geval was, is het de strijd van iemand die vertrouwt op zijn eigen kunnen... en die strijd moeten we onherroepelijk verliezen!

In de ervaringen van Romeinen 7 staat het 'ik' op de voorgrond. Het zijn geen typisch christelijke ervaringen. Die vinden we pas in Romeinen 8, en daarin staan Christus en de Geest op de voorgrond. Maar de 'ik'-persoon die Paulus al sprekende invoert, is wel een gelovige. Want hij verlustigt zich in de wet van God naar de innerlijke mens (Romeinen 7:22). Hij is geen hater van God, maar hij moet vaststellen dat hij vleselijk is en een slaaf van de zonde. Hij is niet vrijgemaakt van de macht van de zonde. De inwonende zonde is hem de baas, en dat besef brengt hem tenslotte tot de uitroep: 'Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?'

Dit is echter het keerpunt van de worsteling. Juist op het punt dat wij dreigen onder te gaan, daagt er redding. Op het moment dat wij onze volkomen machteloosheid erkennen, is de overwinning dichtbij. Want dan leren wij afzien van onszelf en van onze eigen kracht, en zien wij alleen nog maar op dat wat *God* in Christus tot stand gebracht heeft. Dit brengt een totale verandering teweeg, een bevrijding van het eigen 'ik', zodat we dankbaar kunnen uitroepen: 'Ik dank God door Jezus Christus, onze Here!' Het einde van de worsteling is dus de erkenning van eigen machteloosheid en de aanvaarding van de verlossing die God in Christus bewerkt heeft. Onze blik is dan niet meer naar 'binnen' gericht, maar naar 'boven'. We kunnen deze strijd alleen maar winnen door zelf het onderspit te delven.

Dat was ook het geheim van Jakobs overwinning, zoals wij nog nader hopen te overdenken. Hij won de strijd toen hij in feite moest erkennen een overwonnene te zijn. En zo is het ook met de man in Romeinen 7. Hij behaalt de overwinning, zodra hij zichzelf leert verliezen. Hij mag vrijuit gaan, zodra hij zichzelf onvoorwaardelijk overlevert aan Gods genade.

Van aangezicht tot aangezicht

Pniël betekent 'aangezicht Gods'. Het is de plaats van een persoonlijke ontmoeting met God. Als wij God ontmoeten van aangezicht tot aangezicht, krijgen wij de juiste blik op de dingen. Dan zien wij alles in het juiste licht. Dan zien wij wie wij zelf zijn, maar ook Wie God is. Dan erkennen wij dat wij zelf tot niets goeds in staat zijn, dat het vlees onverbeterlijk is. Maar dan zien wij ook hoe God in onze nood heeft voorzien. Hij heeft de zonde in het vlees veroordeeld in de dood van Christus en ons een nieuwe positie geschonken op grond van de opstanding van Christus. Er is geen veroordeling voor hen die in Christus in deze nieuwe positie voor Gods aangezicht zijn geplaatst (Romeinen 8:1-3).

Deze persoonlijke ontmoeting met God werpt dus licht op onze verhouding tot God. Wij zien onszelf in het juiste licht en wij erkennen dat wij niet kunnen bestaan voor het oog van een heilig en rechtvaardig God. Maar wij zien ook dat God Zelf een rechtvaardige grondslag heeft gelegd om ons als Zijn kinderen voor Zijn aangezicht te plaatsen. De natuurlijke mens kan voor Hem niet bestaan, maar de mens in Christus heeft wel een plaats voor Zijn aangezicht. Zo zien we dat Jakob het hier vol verwondering uitroept: '(...) ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven' (vers 30).

Wij vinden nog meer van dergelijke persoonlijke ontmoetingen met God in het Oude Testament en dan zien wij steeds dezelfde reactie: enerzijds het besef van wie wij zelf zijn en anderzijds het besef van Wie God is. Laten wij kort stilstaan bij de volgende ontmoetingen met God:

(1) Tegen Mozes zei God: 'Gij zult Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens zal Mij zien en leven' (Exodus 33:20). Maar daarna wees God de grondslag aan waarop Mozes veilig was: er was een plaats bij God, op de rots en zelfs in de rots. Dat is een beeld van onze positie in Christus, want 'de steenrots nu was Christus' (Exodus 17:6; 33:21-22; 1 Korinthiërs 10:4).

(2) Toen Gideon zich realiseerde dat hij de Engel des Heren

had gezien, zei hij met ontzetting: 'Wee mij, Here HERE! want ik heb de Engel des HEREN gezien van aangezicht tot aangezicht' (Richteren 6:22). Maar toen verkondigde de Here hem vrede. Hij hoorde de blijde boodschap: 'Vrede zij u!', evenals de discipelen die hoorden op de opstandingsdag (Johannes 20:19,21). Het offer was aangenomen en daardoor was er vrede bereid, een rechtvaardige grondslag waarop de mens in vrede voor Gods aangezicht kon verkeren.

(3) Toen Manoach begreep dat de Engel des Heren aan hen was verschenen, zei hij tegen zijn vrouw: 'Wij zullen zeker sterven, want wij hebben God gezien' (Richteren 13:22). Maar zijn vrouw wees erop dat God het brandoffer en spijsoffer had aangenomen en dat het dus zeker niet Gods bedoeling kon zijn hen te doden. Anders zou Hij hun ook niet zulke heerlijke beloften hebben gegeven. En zo is het ook met ons: het volbrachte werk van Christus is de grondslag waarop wij voor God kunnen bestaan en waarop Hij ons kan zegenen.

(4) Toen Jesaja de heerlijkheid des Heren zag, riep hij uit: 'Wee mij, ik ga ten onder, want ik ben een man, onrein van lippen, en woon te midden van een volk, dat onrein van lippen is, – en mijn ogen hebben de Koning, de HERE der heerscharen, gezien' (Jesaja 6:5). Maar er was reiniging en verzoening mogelijk, doordat het oordeel voltrokken was aan een onschuldig offerlam. Het vuur van Gods oordeel trof Christus toen Hij plaatsvervangend voor ons leed, en dat is de grondslag van onze behoudenis.

Al deze voorbeelden bevestigen dat de Persoon en het werk van Christus de grondslag vormen van de heerlijke positie die de gelovige voor Gods aangezicht inneemt. Hij is in Christus tot God gebracht en aangenaam gemaakt in de Geliefde; hij mag als een zoon van God voor Diens aangezicht verkeren, doordat hij in overeenstemming is gebracht met God, die licht en liefde is (Efeziërs 1:4-6). Er is niet alleen géén veroordeling meer voor ieder die in Christus is, maar er is ook dit *positieve* aspect dat God een welgevallen in ons vindt omdat Hij ons aanziet in de Geliefde.

Dat is de betekenis van Pniël: *het vinden van een plaats van behoud voor het aangezicht van God*. Het is een plaats die God Zelf voor ons heeft bereid in en door Christus. Van nature kunnen wij niet bestaan voor Gods aangezicht, omdat wij behoren tot een gevallen mensengeslacht dat van God is afgeweken. Maar als wij behoren tot de familie van de laatste Adam, zijn wij uit de dood overgegaan in het leven, vanuit de duisternis overgebracht in het licht, vanuit de sfeer van haat en vijandschap tegen God overgezet in het rijk van de Zoon van Zijn liefde (Johannes 5:24; Kolossenzen 1:12-13; 1 Petrus 2:9).

Nu al mogen wij (in tegenstelling met de Mozaïsche be-
deling) met *onbedekt* aangezicht de heerlijkheid des Heren aan-
schouwen. God Zelf heeft ons bestraald met Zijn licht, zodat
wij de heerlijkheid van God mogen kennen in het aangezicht
van Jezus Christus. En straks, als wij ook naar het lichaam ver-
lost zijn, zullen wij tot in eeuwigheid voor Gods aangezicht
zijn. Wij zullen Zijn aangezicht zien en Hij zal over ons lichten.
Er zal verzadiging van vreugde zijn voor Zijn aangezicht, voor
eeuwig (Psalm 16:11; 17:15; 2 Korinthiërs 3:18; 4:6; Openbaring
22:4-5).

Het geheim van Jakobs overwinning

Genesis 32

Hoe kunnen wij overwinnen?

Laten wij nu verder overdenken hoe Jakob de overwinning behaalde in zijn worsteling met God. Deze worsteling bleef onbeslist, totdat God hem op zijn heupgewricht sloeg, zodat Jakobs heupgewricht ontwricht werd (vers 25). Hierdoor werd het Jakob onmogelijk gemaakt nog verder te worstelen. Het enige wat hij nog kon doen, was zich vastklemmen aan de Man waarmee hij worstelde. Deze zei dan ook: 'Láát Mij gaan, want de dageraad is gekomen'. En daarop antwoordde Jakob: 'Ik laat U niet gaan, tenzij Gij mij zegent' (vers 26).

Jakob werd getroffen in de zetel van zijn kracht. Want de heup wordt in de Schrift altijd gezien als de zetel van de kracht en ook van de vruchtbaarheid. Een voorbeeld hiervan is Psalm 45:4, waar tegen de Messiaanse koning wordt gezegd: 'Gord uw zwaard aan de heup, gij held'. Juist op die plaats werd Jakob geraakt, zodat hij moest erkennen dat hij volkomen machteloos was geworden. Er bleef voor hem niets anders over dan zijn worsteling te staken en zijn Tegenstander om genade te bidden.

Dat dit inderdaad het geval was, blijkt wel heel duidelijk uit de woorden van de profeet Hosea. God had een rechtsgeding met Zijn volk, evenals Hij dat met Jakob had gehad, en het volk moest lering daaruit trekken: 'De Here heeft een rechtsgeding met Juda; Hij gaat Jakob straffen voor zijn wandel, naar zijn daden zal Hij hem vergelden. In de moederschoot

bedroog hij zijn broeder, en in zijn mannelijke kracht streed hij met God. Hij streed tegen de Engel en overwon. Hij weende en smeekte Hem om genade. Te Bethel vond hij Hem, en daar sprak Hij met ons, namelijk de Here, de God der heerscharen, wiens Naam Here is. Gij dan, keer tot uw God terug, bewaar liefde en recht en wacht bestendig op uw God' (Hosea 12:3-7).

Hij weende en smeekte Hem om genade

Hier vinden wij het geheim van Jakobs overwinning: hij weende en smeekte God om genade. Toen zijn eigen wil en zijn eigen kracht waren gebroken, bleef er maar één uitweg over, namelijk *de roep om genade*. En dat is altijd de weg tot zegen en tot overwinning. Als wij een beroep doen op Gods ontferming, opent dat de weg tot Zijn hart. Wij zien onszelf dan in het juiste licht en beseffen dat wij volkomen afhankelijk zijn van Gods genade. Dat is het moment waarop God gaat handelen. De roep om genade zet de hemel in beweging.

Wij zien daarvan ook tal van voorbeelden in de Evangeliën. Vaak horen wij daar de roep: 'Ontferm U over ons, Zoon van David!' En deze smeekbeden worden altijd verhoord. Het is alsof de Here geen weerstand daaraan kan bieden. Hij is met ontferming bewogen over onze hulpeloosheid. Maar dan moeten wij onze *machteloosheid* wel erkennen! Dat punt had Jakob hier inderdaad bereikt, nadat zijn eigen kracht was gebroken en hij zich alleen nog maar kon vastklemmen aan de Man die met hem worstelde.

Met de gelovige in Romeinen 7 gaat het niet anders. Als hij op het dieptepunt is en de worsteling moet opgeven, horen wij de dringende noodkreet: 'Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?' Maar dan volgt onmiddellijk ook het antwoord: 'Ik dank God door Jezus Christus, onze Here' (vers 24,25). In het bewustzijn van zijn eigen krachteloosheid ziet hij dat er maar één oplossing is: zijn hulp moet van boven komen. Hij is afhankelijk van genade, van dat wat

God in Christus tot stand gebracht heeft. Langs die weg wordt de 'overwonnene' een 'overwinnaar', een dankbaar mens die God prijst voor het heil dat *Hij* heeft bewerkt.

Pniël en Bethel

De woorden van de profeet Hosea laten ons ook zien dat de ervaring van Pniël niet op zichzelf staat. Pniël is een voorbereidende ervaring voor Bethel. Daarom noemt Hosea beide plaatsen in één adem: 'Hij streed tegen de Engel en overwon. Hij weende en smeekte Hem om genade. Te *Bethel* vond hij Hem'.

Dit is des te opmerkelijker omdat uit het verhaal in Genesis blijkt dat er nog heel wat plaatsvond voordat Jakob werkelijk de weg terugvond naar Bethel. Maar het is alsof God die droevige ervaringen uit het leven van Jakob hier niet meetelt. Hier gaat het alleen om die beide hoogtepunten: Pniël en Bethel.

Pniël, de plaats waar wij leren onszelf volledig te veroordelen en niets meer van onszelf te verwachten, maakt ons geschikt om God te ontmoeten te *Bethel*. Als wij onszelf in het ware licht hebben leren zien, zijn wij door genade in staat om in het licht van Gods tegenwoordigheid te verkeren en voor altijd te wonen in Zijn huis.

11

Een nieuw begin

Genesis 32

Een nieuwe schepping

Na Pniël was Jakob niet meer dezelfde; hij was een ander mens geworden. Vandaar dat hij hier een naamsverandering onderging: 'Uw naam zal niet meer Jakob luiden, maar Israël' (vers 28). Jakob betekent: 'die de hiel vasthoudt'; daarvan is de betekenis afgeleid die zijn karakter en handelwijze tekende: 'hielenlichter', 'bedrieger' (Genesis 25:26; Hosea 12:4). Israël daarentegen betekent: 'vorst Gods', 'strijder Gods'; hij had gestreden met God en mensen, en hij had overmocht (vers 28).

Deze nieuwe naam markeerde een nieuw begin in het leven van Jakob. Dat is in de Schrift steeds het geval als iemand een nieuwe naam krijgt. Ik wil daarvan nog twee andere voorbeelden noemen: Simon Petrus in het Nieuwe Testament, en Abraham in het Oude Testament. Simon kreeg zijn nieuwe naam Petrus (d.i. 'steen'), toen hij de Here ontmoette en in Hem geloofde. Hij veranderde van een dode zondaar in een levende steen, die geschikt was voor de opbouw van het huis van God (Johannes 1:43; 1 Petrus 2:5).

Het tweede voorbeeld is de naamsverandering van Abram in Abraham, bij de instelling van de besnijdenis (Genesis 17). De besnijdenis symboliseerde het feit dat er iets nieuws tot stand gekomen was. Abram was voortaan Abraham. De oude mens was verdwenen en er was een nieuwe mens herrezen. Dat is immers de symbolische betekenis van de besnijdenis: het afleggen van de oude mens, het verdwijnen van de oude mens

in de dood, namelijk de dood van Christus (Kolossenzen 2:11).

Met Jakob ging het hier net zo. Om de taal van het Nieuwe Testament ook op hem toe te passen: de oude Jakob daalde neer in het graf en er verrees een nieuwe mens, een nieuwe schepping: Israël. Er brak een nieuwe dag aan: 'En de zon ging over hem op, toen hij door Penuël getrokken was' (vers 31). Hij begon een nieuw leven in de blijdschap van een nieuwe relatie met God. Het oude leven in de kracht van zijn eigen wil was verleden tijd en hij begon een nieuw bestaan als een afhankelijk kind van God. Jakob werd voortdurend herinnerd aan zijn eigen zwakheid en zijn totale afhankelijkheid van God, doordat hij mank ging aan zijn heup.

De nieuwe mens aandoen

Aangezien het onze bedoeling is de geschiedenis van Jakob te lezen in het licht van het Nieuwe Testament, moeten wij nog iets nader ingaan op enkele nieuwtestamentische begrippen die spreken over de levensvernieuwing die nu aan het licht is gebracht door het Evangelie. Toen de volheid van de tijd was gekomen, kon er daadwerkelijk een nieuwe mens tevoorschijn komen.

Wij hebben al enkele uitdrukkingen genoemd: een nieuwe mens, een nieuwe schepping. De uitdrukking 'de nieuwe mens' komt alleen voor in Efeziërs en Kolossenzen en wordt steeds in het enkelvoud gebruikt (Efeziërs 2:15; 4:24; Kolossenzen 3:10). In tegenstelling tot de oude mens, het mensentype in de lijn van Adam, is er nu een nieuwe mensensoort waarvan de opgestane Christus (de laatste Adam) het Hoofd is. Wij hebben als gelovigen de oude mens, alles wat ons kenmerkte als nakomelingen van de gevallen Adam, afgelegd en de nieuwe mens aangedaan, die de kenmerken van Christus vertoont.

De nieuwe mens is de vrucht van Christus' dood en opstanding. Hij is Gods maaksel en hij is in overeenstemming met God, in ware gerechtigheid en heiligheid geschapen. Hij is in

het bezit van de kennis van goed en kwaad (in tegenstelling tot Adam vóór de val), maar hij is niet onderworpen aan de macht van het kwaad (in tegenstelling tot Adam na de val). Hij wordt gekenmerkt door ware gerechtigheid en heiligheid, dus door het afwijzen van het kwaad en het bestand zijn tegen de invloed ervan. Hij beantwoordt aan Gods gedachten en vertoont de kenmerken van de Goddelijke natuur (zie ook Efeziërs 1:4 en 2 Petrus 1:4).

De nieuwe mens vormt dus een groot contrast met de oude mens, die in de dood van Christus zijn einde gevonden heeft. Het is een totaal nieuwe, andersoortige mens (*kainos* = totaal nieuw van aard). Hij vertoont niet het beeld van Adam, maar van Christus. Het is ook een nieuwe, pasgeboren mens (*neos* = nieuw qua tijd, van recente datum). Hij vertoont niet het al-oude, bekende beeld van de eerste mens maar het nieuwe, frisse beeld van de opgestane Here.

Onze oude mens is met Christus gekruisigd, zegt Romeinen 6:6. Daar gaat het erom dat het iets is dat door *God* tot stand gebracht is in de dood van Christus. Maar in Efeziërs en Kolossenzen ligt het accent anders. Daar staat dat *wij* de oude mens hebben afgelegd, hem hebben uitgedaan, en de nieuwe hebben aangedaan. Daar is het dus actief: wij hebben zelf de oude mens veroordeeld en ingezien dat hij in de dood van Christus zijn einde heeft gevonden, en daarop de nieuwe aangedaan. Wij hebben ons in het geloof vereenzelvigd met de gestorven en opgestane Here.

Maar dat moet natuurlijk in de praktijk van het leven worden waargemaakt. Vandaar dat wij vanuit dit uitgangspunt de vermaningen horen: 'Legt daarom af (...) en doet dan aan'. Wij hebben de oude mens verworpen en de nieuwe mens verkozen. Wij hebben de oude mens afgelegd en de nieuwe aangedaan, en dit tot uitdrukking gebracht in de doop (Galaten 3:27). Dan is het ook vanzelfsprekend dat wij niet langer naar de oude maar naar de nieuwe mens leven, zodat de kenmerken van de nieuwe mens in ons leven openbaar worden. Dan zullen wij dus in praktische zin *Christus* aandoen en het vlees niet

verzorgen om aan zijn begeerten te voldoen (Romeinen 13:14).

De nieuwe mens is niet onafhankelijk. Hij heeft een richtsnoer, een norm, en deze norm is wel van zeer bijzondere aard. Ze bestaat namelijk niet uit een aantal voorschriften, een aantal geboden en verboden, maar uit een *Persoon*. *Christus* is de norm, de leefregel voor de christen. En ook *God de Vader* wordt als norm voor de christen genoemd. De nieuwe mens is immers overeenkomstig *Hem* geschapen. Daarom worden de gelovigen ertoe opgeroepen 'navolgers van God' te zijn, als geliefde kinderen (Efeziërs 5:1). Wij zien dan ook dat de beide wezenskenmerken van God in Zijn kinderen geopenbaard worden: liefde en licht (Efeziërs 5:2 en 8).

In de brief aan de Kolossenzen vinden wij ook dat de nieuwe mens een Maatstaf, een Voorbeeld heeft. Daar wordt van de nieuwe mens gezegd, dat hij vernieuwd wordt tot kennis naar het beeld van Hem die hem geschapen heeft (Kolossenzen 3:10). En uit het verband met vers 11 en ook met Kolossenzen 1 kunnen wij opmaken dat hier *Christus* als de Schepper van de nieuwe mens wordt beschouwd. In de hele brief gaat het immers om de heerlijkheid van *Christus*, omdat de Kolossenzen gevaar liepen niet aan Hem vast te houden.

Christus is dus onze Leefregel, het Voorbeeld waarnaar wij veranderd worden en waardoor de innerlijke mens van dag tot dag 'vernieuwd' wordt (2 Korinthiërs 3:18; 4:16). Zo wandelen wij in 'nieuwheid' des levens, dienen wij in 'nieuwheid' van de geest en worden wij veranderd door de 'vernieuwing' van ons gemoed (Romeinen 6:4; 7:6; 12:2). Wij leven een opstandingsleven in het licht van de opgestane Here (Efeziërs 5:14; 1 Thesalonicenzen 5:4-5), evenals de zon over Jakob opging en hij zijn wandel voortzette in het licht van een nieuwe dag.

*De Zoon van God heeft overwonnen,
want Hij stond op uit dood en graf.
Nu is de nieuwe dag begonnen
voor ons aan wie Hij 't leven gaf.*

Het huis in Sukkoth

Genesis 33

Beginnen met de Geest, maar eindigen met het vlees

Na dit keerpunt in het leven van Jakob zouden wij verwachten dat hij zich voortaan als een nieuwe schepping zou gedragen. Helaas was dit niet het geval en zien wij telkens weer veel van de oude Jakob naar voren komen. Hij had in Pniël wel een nieuwe naam gekregen, maar hij leefde niet echt ernaar. In Genesis 35 wordt deze naamsverandering echter herhaald. Het werd hem als het ware opnieuw op het hart gebonden dat hij een nieuwe schepping was.

Maar ook voor ons is het gevaar groot dat wij wel beginnen met de Geest, maar eindigen met het vlees (Galaten 3:3). Het vlees is niet verbeterd bij onze bekering; en als wij het ruimte geven, dienen wij de zonde (Romeinen 7:26). Dan zijn wij mensen die op twee gedachten hinken, mensen met tweeërlei beginselen. Dat is niet Gods bedoeling. Als wij door de Geest leven, moeten wij ook door de Geest wandelen.

Dat Jakob tweeërlei principes erop nahield, blijkt al uit de ontmoeting met zijn broer die in dit hoofdstuk wordt beschreven. Enerzijds prees hij God voor al de bewijzen van genade die hij had ondervonden, maar anderzijds nam hij allerlei vleselijke maatregelen en gebruikte hij vleitaal en zelfs leugen. Zijn belofte om naar Seir te gaan kwam hij niet na, maar in plaats daarvan brak hij op naar Sukkoth. Daar bouwde hij een huis voor zichzelf en hutten voor zijn vee (Sukkoth betekent 'hutten').

Ieder draaft voor zijn eigen huis

Was Jakob nu helemaal vergeten wat Gods opdracht was, en wat ook de wens van zijn eigen hart had moeten zijn? God had hem immers gezegd naar *Bethel* te gaan, naar de plaats van het huis van God. *Daar* zou Jakob God ontmoeten en zou God Zichzelf opnieuw aan hem openbaren. En is er een grotere zegen denkbaar voor een mens op aarde, dan in de nabijheid van de almachtige God te wonen en Zijn vertrouwelijke omgang te kennen (Psalm 25:14; 36:8-10)?

Het lijkt wel alsof de herinnering aan Bethel was weggevaagd uit Jakobs gedachten. In plaats van naar het huis van God te gaan, bouwde hij hier een huis *voor zichzelf*. Niet God en het huis van God, maar Jakob *zélf* en zijn eigen huis stonden centraal in zijn gedachtenleven.

Wij zullen dat straks ook zien bij het altaar dat hij bij Sichem bouwde. Het draaide allemaal om hemzelf en om zijn eigen belangen. Jakob gebruikte de vrijheid waarin hij was gesteld eigenlijk als een aanleiding voor het vlees. Hij dacht alleen aan zichzelf en niet aan de belangen van het huis van God (vergeleijk Haggai 1:4,9). Als wij dit in een wat breder perspectief zien, kunnen wij ook denken aan de typisch menselijke neiging om op christelijk erf allerlei 'huizen' rondom bepaalde personen op te trekken. Zulke 'huizen' worden dan vaak genoemd naar een bepaalde leider die er zijn stempel op heeft gedrukt. Maar gaat het echt om *het huis van God*? Of is het een menselijk bouwwerk, waarin een eigenwillige godsdienst wordt uitgeoefend?

Door de bouw van dit huis verloochende Jakob in feite dat hij een vreemdeling en bijwoner was. Bij Abraham vinden wij zoiets niet. Abraham verbleef als vreemdeling in het land der belofte als in een vreemd land en woonde in *tenten* (...) want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft (Hebreeën 11:9-10). Maar Jakob bouwde hier een huis, een vaste woonplaats, en gaf daarmee zijn vreemdelingschap prijs.

Het is opmerkelijk dat de Hebreeënbrief deze misstap niet noteert. In het zojuist aangehaalde gedeelte staat, dat Abraham

in tenten woonde *met Isaak en Jakob*, de medeërfgenen van dezelfde belofte. En even verder lezen wij dat zij beleden vreemdelingen en bijwoners op aarde te zijn. Zij waren op weg naar een beter, een hemels vaderland. Dat was hun eigenlijke thuis en daarom waren ze vreemdelingen op aarde en hadden ze hier maar een tijdelijk verblijf (vgl. 1 Petrus 1:1,17; 2:11).

Jakob was hier dus ontrouw aan deze mooie belijdenis. Uit de naamgeving van deze plaats krijgen wij de indruk dat hij dit trachtte te verbergen. Hij noemde zijn nieuwe woonplaats Sukkoth, d.i. 'hutten', naar aanleiding van de onderkomens die hij bouwde voor zijn vee. Maar daarmee verzwegen hij dat hij ook een vaste verblijfplaats voor zichzelf had gebouwd. Wilde hij dat niet tot uitdrukking brengen in de naam van deze plaats? Wilde hij zijn vreemdelingschap toch niet helemaal opgeven? Wij weten het niet, maar het is wel duidelijk dat het gedrag van Jakob halfslachtig was. Dat bleek helaas ook op de volgende pleisterplaats, Sichem.

Het altaar bij Sichem

Genesis 33

Terug in Kanaän

Toen Jakob eindelijk opbrak van Sukkoth en behouden in het land Kanaän kwam, trok hij niet naar Bethel maar vestigde hij zich in de omgeving van Sichem. De belofte die hij in Genesis 28 had gedaan, namelijk om God te eren in Bethel, kwam hij dus nog steeds niet na. Integendeel, we krijgen hier de indruk dat hij zich permanent wilde vestigen op de weidegronden van Sichem: 'Jakob kwam op zijn tocht uit Paddan-Aram behouden bij de stad Sichem, in het land Kanaän en sloeg zijn legerplaats ten oosten van de stad op; hij kocht voor honderd geldstukken het stuk land waarop hij zijn tent gespannen had, van de zonen van Hemor, de vader van Sichem. Daar richtte hij een altaar op en noemde dat: De God van Israël is God' (vers 18-20).

Jakob legerde zich dus in het gezicht van de stad Sichem. Hij handelde zoals Lot, die zijn tenten opsloeg bij Sodom en daarmee zijn vreemdelingschap voorgoed prijs gaf. Kennelijk heeft Jakob niet gedacht aan dit waarschuwend voorbeeld. Lot ging tenslotte in Sodom zelf wonen en ontkwam ternauwernood aan het oordeel van God. Maar wat een mens zaait, dat zal hij ook maaien. Genesis 34 toont ons de kwalijke gevolgen van Jakobs handelwijze. Als God het niet had verhoed, zou een volledige vermenging met de inwoners van Sichem het resultaat ervan zijn geweest. Israël zou zich niet hebben ontwikkeld tot een zelfstandig volk. Het voornemen van God om een eigen, afgezonderd volk te bezitten, zou verijdeld zijn.

Dat Jakob zich hier wilde 'settelen', blijkt ook uit de aankoop van het grondstuk waarop hij zijn tent gespannen had. Dit is waarschijnlijk een vrij groot terrein geweest, dat Jakob aankocht om ongestoord zijn herdersbedrijf te kunnen uitoefenen. Misschien deed hij dit ter voorkoming van allerlei twisten, zoals zijn vader die had gehad (zie Genesis 26). Maar hoe dit ook zijn mag, het was opnieuw een verloochening van zijn vreemdelingschap. Dit vinden wij niet zo bij de andere aartsvaders. Abraham kocht alleen een grondstuk met het uitgesproken doel een begraafplaats te hebben in het Beloofde Land (Genesis 23).

De God van Israël is God

Gelukkig wilde Jakob de dienst van de ware God niet opgeven, ook al was zijn wandel in verschillende opzichten in strijd met Gods gedachten. Hij bouwde hier een altaar en noemde het: De God van Israël is God (vers 20). Bij Abraham zien wij heel vaak dat hij een altaar bouwde en bij Isaak eveneens. Jakob trad hier in de voetsporen van zijn vader en grootvader, door de bouw van dit altaar. Het is één van de drie dingen die wij regelmatig tegenkomen bij de aartsvaders: een altaar, tent en waterput. Het *altaar* spreekt van de dienst van God, de *tent* van de vreemdelingschap en de *waterput* van de verkwikking die wij op onze pelgrimsreis vinden in het Woord van God (vgl. Genesis 26:25).

Het *eerste* altaar dat in de Schrift uitdrukkelijk wordt vermeld, is dat van Noach. Hij bouwde zijn altaar op een gereinigde aarde en offerde daarop brandoffers tot een liefelijke reuk voor God (Genesis 8). Daarna vinden we Abraham als altaarbouwer, achtereenvolgens bij Sichem, Bethel, Hebron en op de berg Moria (Genesis 12, 13 en 22). Vervolgens Isaak, die een altaar bij Berseba bouwde (Genesis 26). En dan als laatste in het boek Genesis de aartsvader Jakob, die twee altaren bouwde: bij Sichem en bij Bethel (Genesis 33 en 35).

Het gaat hier steeds om een brandofferaltaar, zoals reeds bij de geschiedenis van Noach. De ram die Abraham offerde in plaats van zijn zoon werd ook een *brandoffer* genoemd: een offer dat in z'n geheel aan God werd aangeboden en waarvan de liefelijke geur tot God opsteeg. Hetzelfde woord dat in de bovengenoemde hoofdstukken van Genesis door 'altaar' wordt weergegeven, wordt in de overige boeken van Mozes dan ook gebruikt om het *brandofferaltaar* aan te duiden. Op de betekenis van het brandofferaltaar en de daarmee verbonden offers gaan wij nog nader in bij de bespreking van het altaar te Bethel. Wij volstaan nu met de opmerking dat het altaar de plaats is waar de mens tot God nadert, in het bewustzijn dat hijzelf een gevallen schepsel is en dat hij alleen tot God kan komen op grond van de welgevalligheid van het offer. Het altaar is ook het centrum van de eredienst.

Maar zelfs bij de dienst van God kan de eigenwil van de mens een plaats krijgen. Evenals dat later in de geschiedenis van het volk Israël het geval zou zijn, moeten wij hier vaststellen dat Jakob een eigenwillige godsdienst instelde. Het altaar van God kan niet worden geplaatst waar wij dat maar willen; dat kan alleen op de plaats die *God* heeft verkoren. Jakob bouwde hier een altaar bij Sichem, maar God wilde een altaar te Bethel hebben (zie Genesis 35:1). Dat was de plaats waar Hij aan Jakob was verschenen en waar Hij gediend wilde worden.

Dat er een groot verschil was tussen deze beide altaren blijkt ook uit de naamgeving ervan. Het ene heette El-Elohe-Israël (de God van Israël is God), het andere El-Beth-El (de God van het huis van God). De eerste naam betekent zoveel als: Mijn God is God. Dat is een beetje een egocentrische belijdenis. Maar in de tweede naam komt tot uitdrukking dat God op een veel betere wijze wordt gekend: namelijk als de God die men ontmoet in Gods eigen huis (vgl. Genesis 33:20 met 35:7).

Zeker had Jakob alle reden om te danken voor Gods bewaring en voor alle zegeningen waarmee Hij hem had overladen. Dit eerste altaar was ter ere van de God, die zoveel voor hém had gedaan. Maar daarbij stond Jakob zelf dus in het middel-

punt. Hij gebruikte wel zijn nieuwe naam – Israël – maar die werd hier door God niet erkend. Pas in Genesis 35 noemde God hem weer bij zijn nieuwe naam. Dat gebeurde na de bouw van het tweede altaar, toen Jakob zijn aandacht niet meer richtte op zichzelf, maar op de heerlijkheid van de *God* van het huis van God.

De tweede oproep om terug te gaan naar Bethel

Genesis 35

Trek naar Bethel

Jakob was wel teruggegaan naar het land Kanaän, maar niet naar Bethel: de plaats waar God aan hem was verschenen en waar hij God een gelofte had gedaan. Hij had *zelf* een woonplaats uitgezocht, Sichem, en hij had ook de ernstige gevolgen daarvan ondervonden in zijn gezin. Toch was er nog weer een duidelijke oproep van Gods kant nodig om Jakob zover te brengen, dat hij daadwerkelijk naar Bethel trok: 'En God zeide tot Jakob: Maak u reisvaardig, trek naar Bethel, blijf daar, en richt er een altaar op voor de God, die u verschenen is, toen u vluchtte voor uw broeder Esau' (vers 1).

God nam dus geen genoegen met het altaar dat Jakob in Sichem had gebouwd. Hij wilde een altaar te Bethel hebben, de plaats waar Hij Zichzelf aan Jakob had geopenbaard en waar Hij wilde wonen. Jakob moest teruggaan naar het beginpunt van zijn reis, maar pas na de pijnlijke ervaringen van Genesis 34 was hij bereid zijn belofte in te lossen. Sommige vertalingen hebben dan ook met wat meer nadruk: '(...) maak *daar*', of '(...) vervaardig *daar*' (dus te Bethel) een altaar. Niet Sichem, maar Bethel was de plaats waar God gediend wilde worden.

Maar God moest aandrang uitoefenen om Jakob zover te krijgen. Voor de tweede maal klopte Hij aan Jakobs hart. Het was Gods wens Jakob in Zijn nabijheid te hebben in Zijn eigen huis, maar Jakob had tot nu toe geen gehoor gegeven aan

Zijn roepstem. God wilde gemeenschap met hem hebben en Zichzelf aan hem openbaren, maar Jakob had geen acht geslagen op Gods vriendelijke uitnodiging.

Zo kan het ook met ons zijn. Misschien moet de Heer ook tot ons zeggen: 'Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, Ik zal bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem houden en hij met Mij' (Openbaring 3:20).

God had Jakob getuchtigd, maar het was met het doel om hem te zegenen. God deed het uit liefde, opdat Jakob zich tot Hem zou keren en niet meer van Hem zou afdwalen. Hij had het beste met hem voor. Hij wilde hem een plaats geven in Zijn eigen huis om daar 'maaltijd' met hem te houden. Maar Jakob had zich tot nu toe laten verontschuldigen, evenals dat het geval was met de genodigden in de gelijkenis van Lucas 14. Maar hoe staat het met ons? Hebben wij belangstelling voor de uitnodiging van de Here voor 'Zijn Avondmaal' in 'Zijn huis'?

Blijf dáár

Bethel, de woning van God, zou dus voortaan ook Jakobs woonplaats zijn. Gods bevel was: '(...) trek naar Bethel, blijf dáár'. Hij moest te Bethel blijven, of zoals andere vertalingen het weergeven: daar wonen, zich daar vestigen. Zijn verblijfplaats was voortaan daar waar God Zelf verbleef. Hij mocht niet meer weggaan uit Gods tegenwoordigheid, uit het huis waar God Zelf woonde. Dáár moest hij God dienen en een altaar voor Hem bouwen, om offeranden aan Hem te offeren en Zijn Naam aan te roepen.

Het is een heel groot voorrecht in Gods tegenwoordigheid te mogen wonen. Jakob had helaas geen ongedeeld hart zoals de psalmdichter, die uitriep: 'Eén ding heb ik van de Here gevraagd, dit zoek ik: te verblijven in het huis des Heren al de dagen van mijn leven, om de liefelijkheid des Heren te aanschouwen, en om te onderzoeken in Zijn tempel' (Psalm 27:4).

Jakob had niet die uitgesproken wens om in het huis des Heren te verblijven tot in lengte van dagen, en om Zijn sterkte en heerlijkheid te aanschouwen in het heiligdom (Psalm 23:6; 63:3).

Jakob kon ook niet met blijdschap optrekken naar het huis des Heren. Er waren nog verhinderingen die moesten worden opgeruimd: er waren vreemde goden die de gemeenschap met God beletten. Want hoewel het liefelijk is bij God te wonen, blijft het de woning van Zijn *heiligheid*. Wij kunnen daar alleen verblijven, als wij in de praktijk van ons leven beantwoorden aan Zijn gedachten. Daarom moest Jakob zich 'reisvaardig' maken. De praktijk van zijn leven, zijn geestelijke toestand, de situatie van zijn huisgezin: alles moest in overeenstemming worden gebracht met de heiligheid van Gods woning.

Gods roeping

Samenvattend kunnen wij stellen dat deze tweede oproep om terug te gaan naar Bethel uit vier onderdelen bestond:

(1) Jakob moest zich *reisvaardig* maken. Hij moest de nodige toebereidselen treffen om voor het aangezicht van God te kunnen verschijnen.

(2) Hij moest naar Bethel trekken, naar het huis van God. Daar woonde God en daar had Hij Zichzelf aan hem geopenbaard.

(3) Dáár zou voortaan Jakobs woonplaats zijn. Hij zou een 'huisgenoot van God' zijn (vgl. Efeziërs 2:19).

(4) Dáár zou ook zijn altaar zijn. Hij zou een aanbidder zijn op de plaats die God Zelf verkoren had om daar Zijn Naam te doen wonen.

Bethel, de woning van God

Genesis 35

Terug in Bethel

Naar aanleiding van Jakobs terugkeer naar Bethel, is het goed ons te bezinnen op de betekenis van deze plaats in het licht van het Nieuwe Testament. De waarheid van Bethel, namelijk dat God een huis heeft hier op aarde, is pas in de nieuwtestamentische bedeling ten volle werkelijkheid geworden door het volbrachte werk van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest.

In Genesis 28 zagen wij al – in type – dat het huis van God gegrond is op Christus, de levende Steen. Het is interessant dat daar van de steen zélf wordt gezegd, dat die een huis Gods zou wezen. Christus was Zélf de tempel van God (Johannes 2:21). En de Gemeente die op Hem gebouwd is, is nu de tempel van God in de Geest (Efeziërs 2:20-22). Christus en de Gemeente vormen een onverbreekelijke eenheid.

Het wonen van God hier op aarde is gegrond op de verlossing. De verschijningen van God aan de aartsvaders waren maar van tijdelijke aard. God voer weer op van Jakob, nadat Hij met hem gesproken had (Genesis 35:13). Hij woonde pas permanent te midden van het volk Israël, nadat het verlost was uit Egypte en een heiligdom voor Hem had gebouwd. Daar troonde Hij op het verzoendeksel, de plaats waar het verzoeningsbloed was gesprengd. Met andere woorden: God kon woning maken in de tabernakel, en later in de tempel, op de grondslag van een volbracht verlossings- en verzoeningswerk.

Dat het zoenoffer de ware 'grondslag' is van het huis van God blijkt op bijzondere wijze bij de tempelbouw. De tempel werd gebouwd op de plaats waar een altaar had gestaan op de dorsvloer van de Jebusiet Oman, de plaats waar het offer werd gebracht dat verzoening bewerkte voor een verloren volk (1 Kronieken 22:1; 2 Kronieken 3:1). Het oordeel dat het hele volk had moeten treffen, werd daar voltrokken aan het onschuldige offer. Gods heilige en rechtvaardige eisen ten aanzien van een zondig volk werden bevredigd, doordat het oordeel werd gedragen door dit plaatsvervangende offer.

Welnu, dáár verrees de tempel, op de plaats waar het oordeel was uitgewoed. Daarom zegt de psalmist dat de woning van God is gevestigd op de 'berg van Zijn heiligheid', op de plaats waar Zijn heiligheid openbaar geworden is en genoegdoening heeft gevonden (Psalm 15:1; 48:2; 87:1).

De werkelijkheid is van Christus

Toch waren dit nog maar de schaduwen van de toekomstige dingen, van de werkelijkheid die van *Christus* is (Kolossenzen 2:17; Hebréeën 10:1). God woont nu op een geheel andere wijze te midden van Zijn verlost volk. In het Oude Testament kon de wolkkolom zich terugtrekken van het heiligdom. Dat is nu niet meer het geval. God woont nu in de Heilige Geest tot in eeuwigheid bij en zelfs *in* de Zijnen (Johannes 14:16-23).

Deze zegeningen (zeker het wonen *in* de Zijnen) konden onder het Oude Verbond nog niet gerealiseerd worden. God woonde in feite gescheiden van Zijn volk en niemand kon tot Hem naderen, met uitzondering van de hogepriester die éénmaal per jaar met het verzoeningsbloed in Zijn nabijheid mocht komen. Toen Christus was gekomen in de volheid van de tijd en het verlossingswerk had volbracht, kon God op een geheel nieuwe wijze woning maken hier op aarde. Nu is het geen stenen tempel meer waarin Hij troont, maar een gebouw dat uit *levende* stenen bestaat. De woning van God bestaat nu uit ver-

loste zondaars die door Christus zijn levend gemaakt en in wie de Heilige Geest woning heeft gemaakt. De gelovigen die de Heilige Geest vergadert uit de Joden en uit de volken vormen *samen* de tempel van God, het huis van God.

Tegelijkertijd vormen wij ook het 'huisgezin' van God, de priesterlijke familie die in Gods nabijheid woont en gemeenschap met Hem heeft. Deze gedachten liggen in elkaars verlengde: degenen die samen de woning van God vormen in de Geest, zijn tevens degenen die vrije toegang tot Hem hebben. Beide gedachten zien wij in Efeziërs 2, Hebreeëen 3 en 1 Petrus 2. Zij die het geestelijke *huis* vormen, zijn dus tevens het heilige *priesterdom* dat tot God nadert om geestelijke offeranden te offeren.

Hetzelfde zien wij bij de stad van God, het nieuwe Jeruzalem dat straks uit de hemel zal neerdalen. Dit is de verheerlijkte Gemeente, de bruid van het Lam, dus het geheel van de gelovigen uit de huidige bedeling. Maar tevens gaan zij de stad binnen en hebben zij toegang tot de troon van God en van het Lam. Het 'huis' van God is hier dus ook tegelijkertijd het 'huisgezin' dat Hem omringt en Hem hulde brengt.

Iemand die de waarheid van Bethel, van het huis van God leert verstaan, wordt zich bewust van de voorrechten en de verantwoordelijkheden die de Schrift daaraan verbindt. Zo iemand zal bewust zijn plaats innemen als bouwsteen van dit geestelijke huis en als lid van deze priesterlijke familie, en zich dienovereenkomstig gedragen in de praktijk van zijn geloofsleven.

Dat is nu juist wat wij hier in type vinden voorgesteld in het leven van Jakob. Gods doel is dat hij te Bethel komt, dat hij de plaats vindt waar het huis van God gevestigd is. Tot dat punt wil God ons ook brengen. Hij voedt ons op, soms door middel van allerlei tuchtigingen zoals wij dat bij Jakob zien, om ons in Zijn nabijheid te brengen in Zijn huis.

De vreemde goden moeten weg

Genesis 35

Ons gedrag in Gods huis

Het huis van God is echter een heilige plaats, doordat het is gegrond op het verlossingswerk van Christus – dat aan al Gods heilige eisen heeft voldaan. Christus was Zelf de Heilige, maar toen Hij op het kruis voor ons tot zonde werd gemaakt moest een heilig en rechtvaardig God Zijn oog voor Hem verbergen. God kon Hem niet sparen toen Hij in onze plaats ging staan, maar moest Hem verlaten. Gods heiligheid eiste het oordeel en Hij voltrok het aan het schuldeloze Offerlam. Zo groot was Gods heiligheid en gerechtigheid, dat Hij Zijn eigen Zoon niet spaarde toen Deze onze plaats innam.

Het werk van Christus had twee belangrijke gevolgen: Christus is door God verheerlijkt aan Zijn rechterhand, en de Heilige Geest heeft woning gemaakt hier op aarde. Er is een Mens verheerlijkt in de hemel, en God de Heilige Geest is neergedaald op aarde om de Gemeente bijeen te vergaderen en daarin woning te maken. Maar als het de *Heilige Geest* is die woning heeft gemaakt in de Gemeente, dan moet zij ook aan Gods *heiligheid* beantwoorden. In deze heilige tempel kan niets onreins binnengaan. Als in het Oude Testament al gold dat de heiligheid tot *sieraad* was van Gods huis (Psalm 93:5), hoeveel te meer geldt dit dan voor de Gemeente die tot in eeuwigheid Gods woonstede zal wezen!

Als dit besef van de heiligheid van Gods huis bij ons gaat leven, zullen wij ons reinigen van alle ongerechtigheid. Dan

zullen wij alles in overeenstemming brengen met de dienst van deze heilige God, en alles wegdoen wat ons verhindert bij Hem te wonen.

Dat is de stap die Jakob deed toen hij tot dit inzicht kwam en werkelijk aanstalten maakte om op te gaan naar Gods huis: 'Toen zeide Jakob tot zijn huis en tot allen die bij hem waren: 'Doet weg de vreemde goden die in uw midden zijn, reinigt u en verwisselt uw klederen. Laten wij ons dan gereed maken en naar Bethel trekken' (vers 2,3).

Wij kunnen niet God dienen én de afgoden. Wij kunnen niet in Gods tegenwoordigheid verschijnen met dingen die in strijd zijn met de dienst van de ene, ware God. Bethel is een heilige plaats en Jakob ging zich dat hier realiseren. Niet alleen zichzelf, maar ook zijn hele huis werd aan een grondige reiniging onderworpen:

(1) De vreemde goden werden weggedaan – zij bekeerden zich van de afgoden tot de levende en waarachtige God en wijdde zich toe aan Zijn dienst (1 Thessalonicenzen 1:9-10).

(2) Zij reinigden zich – wat spreekt van de wassing met water door het Woord (Efeziërs 5:26).

(3) Zij verwisselden hun klederen – een beeld van het aandoen van de Here Jezus Christus (Romeinen 13:14).

De oorsprong van de afgodendienst

Toen de God der heerlijkheid aan Abraham verscheen, trok hij weg uit het afgodische Ur der Chaldeeën naar het land dat God hem zou wijzen. Isaak volhardde eveneens in de dienst van de ware God, maar in het huisgezin van Jakob kregen de afgoden weer een plaats, kennelijk door toedoen van Rachel (Genesis 31:19-35). Vandaar dat deze reiniging noodzakelijk was, nu Jakob optrok naar de woonplaats van de ware God.

Maar wat was eigenlijk de oorsprong van de afgodendienst? Nadat de mens was gevallen en God de rug had toegekeerd, kwam hij steeds meer in de greep van de satan die hem

had verleid. Achter de afgoden gaan demonische machten schuil (Deuteronomium 32:17; 1 Korinthiërs 10:20). Doordat de mens de ware God niet meer kende, stond hij open voor deze boze invloeden en ging hij allerlei valse goden vereren: schepselen, hemellichamen, de geesten van voorouders. Zodoende heeft hij het schepsel geëerd en gediend boven de Schepper, die te prijzen is tot in eeuwigheid (Romeinen 1:25).

De roeping van Abraham had tot doel iemand af te zonden uit deze wereld waarin de afgodendienst gemeengoed geworden was, en hem tot de stamvader te maken van een volk dat wel in verbinding met de waarachtige God zou staan. Helaas is dit maar zeer ten dele gerealiseerd in de geschiedenis van Israël, dat zich steeds weer van Jahweh afwendde om de afgoden te dienen. Wij zagen dat de afgoden in het huisgezin van Jakob al weer een plaats kregen. Met het volk Israël ging het net zo. In Egypte diende Israël de afgoden (Ezechiël 20:4-8), in de woestijn het gouden kalf en het heer des hemels (Handelingen 7:41-42), en in het Beloofde Land de goden van de Kanaänieten en van de omringende volken.

Vanwege deze ontrouw aan de dienst van Jahweh werd het volk tenslotte weggevoerd in ballingschap, eerst de tien en daarna de twee stammen. De breuk tussen God en Zijn volk leek definitief, hoewel Hij de terugkeer van een overblijfsel uit Babel bewerkstelligde om de belofte van de zending van de Messias te kunnen vervullen. De beloofde Messias werd echter niet aangenomen. Om die reden heeft God niet alleen een rechtsgeding met Zijn volk vanwege de afgoderij, maar ook vanwege de verwerping van Christus.

De boze geest van de afgoderij is wel voor een tijd uit het huis gebannen, maar hij zal opnieuw zijn intrek daarin nemen (Mattheüs 12:43-45). Dat zal gebeuren als het volk de antichrist aanneemt en hem zal vereren in de tempel van God (Johannes 5:43; 2 Thessalonicenzen 2:4). De betrekking tussen God en Zijn volk zal pas worden hersteld als het volk is gelouterd door de oordelen van de dag des Heren en het zich met berouw zal wenden tot Hem die zij hebben doorstoken (Zacharia 12:10).

De geschiedenis van Israël onder de wet heeft wel aange-
toond dat de mens van nature niet in staat is om God te dienen.
De wet was niet in staat iets tot volmaaktheid te brengen, door-
dat ze krachteloos was door het zondige vlees. Ze kon alleen
maar aantonen dat de mens een zondaar was, die niet voor
verbetering vatbaar was. Er was een nieuwe mens nodig, een
nieuw hart, een nieuwe natuur die beantwoordt aan Gods
gedachten. En dat is de genadegave die God ons schenkt als wij
ons bekeren en in het geloof de hand leggen op het offer van
Christus.

Van de afgoden bekeerd tot de levende God

De Heilige Geest vergadert nu uit de Joden en uit de volken een
volk dat op deze nieuwe grondslag staat, de Gemeente die God
Zich verworven heeft door het bloed van Zijn eigen Zoon. De
Gemeente is in een nauwe relatie gebracht met de waarachtige
God.

Van de Thessalonicenzen zegt Paulus, dat zij in God de
Vader en in de Here Jezus Christus zijn (zie de aanhef van bei-
de brieven). Zij hadden zich van de afgoden tot God bekeerd,
om de levende en waarachtige God te dienen en Zijn Zoon
uit de hemelen te verwachten. Ze hadden de nietige afgoden
de rug toegekeerd en zich gewend tot de ene ware God, de
Schepper en Onderhouder van alle dingen, die zij nu als Vader
mochten aanroepen.

De apostel Johannes spreekt ook over deze nauwe band
van de gelovigen met de waarachtige God. Wij weten, zegt hij,
dat de Zoon van God gekomen is en ons het verstand gegeven
heeft, opdat wij de Waarachtige kennen. Deze kennis van de
ware God is van dien aard, dat wij zelfs *in* de Waarachtige zijn,
en wel in Zijn Zoon Jezus Christus (1 Johannes 5:20). Hier vin-
den we dus hetzelfde voorrecht dat Paulus aan de Thessaloni-
cenzen toekent: in en door Christus zijn wij tot God gebracht en
in een zeer nauwe gemeenschap met Hem gekomen.

Deze gemeenschapsband met de waarachtige God is zo sterk, dat van ons kan worden gezegd dat wij *in Hem* zijn. Dit hebben wij te danken aan het werk van Zijn Zoon, die Zelf de waarachtige God en het eeuwige leven is en die ons dit leven heeft geschonken. Daardoor zijn wij uit God geboren, behoren wij tot de familie van God en verblijden wij ons in de gemeenschap met de Vader en de Zoon.

Deze gemeenschap met de ware God betekent echter niet dat daaraan in de praktijk geen afbreuk meer kan worden gedaan. Daarom besluit de apostel Johannes zijn eerste brief met de waarschuwing: 'Kinderen, wacht u voor de afgoden' (1 Johannes 5:21). Het gevaar om vreemde goden in te voeren is dus ook voor ons niet denkbeeldig. Deze hoeven niet van hout of steen te zijn, want de hebzucht is bijvoorbeeld ook een vorm van afgodendienst (Kolossenzen 3:5).

Maar ook de zichtbare en tastbare goden hebben helaas weer een plaats gekregen in de christenheid (denk aan de beelddienst, de verering van relikwieën enz.). Daarom beschuldigt de Heer de ontrouwe kerk van afgoderij en overspel (Openbaring 2:4,14,20). De geschiedenis van de christenheid is evenals die van Israël een geschiedenis van verval en afval. Wanneer de ware Gemeente van de aarde is weggenomen, zullen de naambelijders vervallen in de meest grove vorm van afgoderij. Samen met de afvallige Joden zullen zij de antichrist en het hoofd van het herstelde Romeinse rijk, ja, Satan zelf aanbidden (Openbaring 13:4). Het zal een satanische drie-eenheid zijn, die dan vereerd zal worden.

De wederkomst van Christus zal een einde maken aan deze culminatie van afgoderij. Hij zal de wetteloze, de antichrist, vernietigen door de verschijning van Zijn komst (2 Thesalonicenzen 2:8). Hij zal hem samen met het eerste beest levend werpen in de poel des vuurs (Openbaring 19:20). De satan zal dan worden gebonden en dat zal een nieuw tijdperk inluiden, waarin de volken niet meer tot afgoderij zullen worden verleid. De aarde zal worden vervuld met de kennis des Heren en de volken zullen, samen met Israël, de Naam des

Heren aanroepen en Hem met eenparige schouder dienen (zie o.a. Jesaja 11:9-10; Sefanja 3:9; Zacharia 14:16).

Wat een tijd zal dat zijn, als de vreemde goden voorgoed uit Israël zullen zijn weggedaan, als ook de volken zich voor de ware God zullen buigen en de Koning, de Here der heerscharren, zullen vereren! Het Nieuwe Jeruzalem, de zetel van God en van het Lam, zal de aarde dan verlichten met hemelse glans!

*Daar in die woningen van zegen,
waar 'k rust in ongestoord genot,
daar komt geen vreemde God mij tegen,
nee, 't is mijn Vader en mijn God.*

De terebint bij Sichem

Genesis 35

De overwinning op de afgoden

De terebint (of: eik) bij Sichem was de plaats waar met de vreemde goden werd afgerekend: 'Toen gaven zij Jakob al de vreemde goden die in hun bezit waren, en de ringen die in hun oren waren, en Jakob begroef ze onder de terebint die bij Sichem is' (vers 4).

Deze plaats spreekt in typologische zin van het kruis en het graf van Christus, die over alle afgodische machten heeft getriomfeerd, toen Hij als de schijnbaar Machteloze in de dood ging.

De wereld is door de val van de mens in de invloedssfeer van Satan gekomen. De mens, die heerschappij moest voeren over de schepping, heeft geluisterd naar de stem van de slang. Zo heeft hij zichzelf, met zijn bezit, gesteld onder het gezag van de tegenstander. De hele wereld ligt 'in de boze' (1 Johannes 5:19). Dat wil zeggen: zij bevindt zich in het machtsbereik van de boze en zij wordt gekenmerkt door dezelfde dingen die Satan kenmerken. Want de beginselen die deze wereld beheersen, zijn begeerte en hoogmoed (1 Johannes 2:16). Deze boze beginselen die aanleiding vormden tot de val van Satan zelf en waardoor hij ook de mens verleidde, kenmerken het wereldsysteem dat zich in zijn macht bevindt.

Toen Satan dan ook probeerde om Christus, de tweede Mens, ten val te brengen en tot afgoderij te verleiden, kon hij met recht zeggen: 'Ik zal u al deze macht (nl. het gezag over de

koninkrijken der aarde) en hun heerlijkheid geven, want zij is mij overgegeven en ik geef ze aan wie ik wil' (Lucas 4:6). De Here Jezus bestreed dit niet.

Satan is de overste of de vorst van deze wereld. Driemaal noemt Christus hem zo in het Evangelie naar Johannes (Johannes 12:31; 14:30 en 16:11). De macht over het wereldsysteem is in zijn handen en Satan oefent zijn macht uit door middel van demonen, gevallen engelen. Zij zijn de 'wereldbeheersers van deze duisternis' (Efeziërs 6:12). Zij beheersen de wereld en door hun toedoen is die in geestelijk opzicht in het duister gehuld.

Zo is de mens in het algemeen een slaaf van zijn eigen begeerten en van de dienst van de afgoden geworden. De demonen oefenen hun heerschappij uit over de kosmos, de wereld als een geordend systeem, tenminste voor zover God het toelaat (vergelijk Daniël 10). Daarom wordt Satan nooit de god van de wereld (kosmos) genoemd, want God geeft Zijn rechten op Zijn schepping niet op. Satan is de *overste* van de wereld en bovendien is hij de *god* van deze eeuw (Galaten 1:4; 2 Korinthiërs 4:4; Efeziërs 2:2), de wereld in haar huidige gedaante (Gr. *aioon*). Hij is de god van het huidige tijdsbestek, de begrenste tijdsperiode waarin de wereld zich thans bevindt, die wordt gekenmerkt door verdorvenheid en afgoderij.

Maar aan *déze* periode, de 'tegenwoordige eeuw', waarin de wereld hem eert als haar god, zal een einde komen. Dan zal de 'toekomstige eeuw' aanbreken, waarin alle knie zich zal buigen voor de ware God en voor Zijn Christus.

Dan zal de wereld ook verlost worden van de heerschappij van haar huidige overste en zal de wereldmacht openlijk in handen worden gelegd van onze God en van Zijn Gezalfde. Satan zal overwonnen en gebonden worden en aan het einde van het Vrederijk zal hij zijn definitieve oordeel ondergaan (Openbaring 11:15; 20:1-10).

De wereld is al geoordeeld

Maar het gaat ons er nu vooral om dat het oordeel over Satan en zijn machten in principe reeds voltrokken is bij het kruis. Tweemaal spreekt de Here Jezus hierover: tegenover de menigte en tegenover de discipelen. De verhoging van Christus op het kruis betekende het oordeel van de wereld; het was de aanleiding tot de veroordeling van deze wereld. Daarom zou de overste van de wereld ook worden buitengeworpen (Johannes 12:31-33).

Het woord dat hier voor oordeel gebruikt wordt is *krisis*, dat ook het verrichten van een gerechtelijk onderzoek inhoudt om tot een bepaald vonnis te kunnen komen. Bij het kruis werd 'vastgesteld' dat de wereld zich onder aanvoering van haar overste verzette tegen haar Schepper. Ze bleek openlijk in opstand te zijn tegen God en daarmee tekende ze haar eigen vonnis. Ook de boosheid van haar overste kwam volkomen aan het licht en om die reden zou hij worden 'buitengeworpen'.

De uitvoering van dit vonnis vinden we in het boek Openbaring. Wat Satan zelf betreft, gebeurt het in drie fasen: eerst wordt hij uit de hemel geworpen, dan in de afgrond en tenslotte in de poel des vuurs (Openbaring 12:9; 20:3,10).

De tweede plaats waar de Heer spreekt over het oordeel over deze wereld en haar overste, vinden wij in Johannes 16: 8-11. De aanwezigheid van de Trooster, de Heilige Geest, zou tegenover de wereld het overtuigende bewijs vormen van 'zonde, van gerechtigheid en van oordeel'. Het oordeel staat vast. Christus, die door de wereld is verworpen, is door God verheerlijkt in de hemel. Daar wacht Hij nu aan Gods rechterhand tot het moment van de definitieve afrekening, wanneer al Zijn vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten zullen worden gelegd.

Juist de tegenwoordigheid van de Heilige Geest op aarde – na de verheerlijking van Christus in de hemel – is van deze dingen het vaststaande bewijs. De wereld hoeft niet te denken dat ze aan het oordeel zal ontkomen, want haar overste is al geoordeeld.

Zo heeft de gekruisigde Christus de overwinning behaald op Satan en zijn machten: 'Hij heeft de overheden en gezaghebbers ontwapend en openlijk ten toon gesteld en door het kruis over hen getriomfeerd' (Kolossenzen 2:15). Toen het leek alsof zij Hém overwonnen hadden, vond er precies het omgekeerde plaats. Hij triomfeerde over hén en Hij is nu als Mens gesteld 'boven alle overheid en gezag en kracht en heerschappij en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze, maar ook in de toekomstige eeuw' (Efeziërs 1:21).

De wereld is voor mij gekruisigd

Daarom is het kruis om zo te zeggen het *keerpunt* in de geschiedenis van de wereld. De wereld en haar overste zijn daar geoordeeld; en de gelovige weet ook dat door het kruis de wereld voor hemzélf heeft afgedaan. Bovendien heeft hijzelf ook geen betekenis meer voor de wérelld. 'De wereld is voor mij gekruisigd, en ik voor de wereld' (Galaten 6:14).

Het kruis is dus de scheidslijn tussen de wereld die onder het oordeel ligt, en onszelf als burgers van een nieuwe wereld: een rijk in de hemelen, een rijk dat niet van deze wereld is (Johannes 18:36). Wij zijn wel *in* de wereld, maar niet *van* de wereld. Want wij zijn verbonden met de Heer, die deze wereld heeft verlaten en is teruggekeerd naar de Vader. Daar waar Hij is, bij de Vader, daar is ook onze plaats en onze toekomst als gelovigen (Johannes 17:11-24).

Wij leven nog wel in de tegenwoordige eeuw, maar wij verkeren hier als mensen die uitzien naar de eeuw die komt (Titus 2:12-13). Wij weten dat wij niet meer tot de tegenwoordige boze eeuw behoren (Galaten 1:4). Christus heeft ons tot Zich getrokken als de Gekruisigde (Johannes 12:32). En de Vader heeft ons getrokken en aan de Zoon gegeven (Johannes 6:37,44; 17:2,6,9,24). Wij zijn met Hem verbonden en verlost uit de macht van de duisternis. Zo zijn wij onttrokken aan het systeem waarop het oordeel rust en overgebracht in het koninkrijk

van de Zoon van Gods liefde (Kolossenzen 1:12-13). Wij behoren tot een nieuwe wereld, waarvan de opgestane en verheerlijkte Heer het Hoofd is.

Vanzelfsprekend komt dan de vraag tot ons, in welke mate wij dit praktisch beleven. In hoeverre nemen wij werkelijk onze plaats in bij het kruis en bij het graf van Christus? In hoeverre weten wij ons, evenals Maria van Magdala, met Hem verbonden? De Here Jezus had haar verlost van de macht van Satan; zeven boze geesten waren van haar uitgevaren. Daarom ging ze niet weg van het graf van de Heiland. Zij wist zich verbonden met de Gestorvene, en daarom was zij ook de eerste die Hem leerde kennen als de Opgestane en als het Hoofd van een nieuwe familie van verlostten, van kinderen van God (Johannes 20:11vv.).

Van deze plaats, waar de macht van Satan is tenietgedaan, spreekt de terebint bij Sichem. Deze boom spreekt van het kruishout. Het kruis is de plaats van de *dood*, waar voorgoed wordt afgerekend met het oude leven, het leven in de zonde en in de wereld.

Zo werd Sichem het keerpunt in het leven van heel Jakobs familie, zoals Pniël dat al eerder was geweest voor Jakob persoonlijk. Hier lieten zij de afgoden achter! Hier werd om zo te zeggen hun hele verleden begraven en reinigden zij zich om praktisch geschikt te zijn voor de heiligheid van Gods huis, de woning van God te Bethel.

Het altaar te Bethel

Genesis 35

De plaats El-Bethel

Na hun algehele reiniging waren Jakob en zijn zonen in staat om voor het aangezicht van God te verschijnen. De afgoden hadden afgedaan en Jakob en de zijnen konden zich nu werkelijk toewijden aan de dienst van de ware God – die wil worden gediend in Zijn huis.

Dankzij Gods bewarende hand konden zij ongehinderd optrekken naar Bethel en na hun aankomst bouwde Jakob daar een altaar: 'Daarna braken zij op. En de schrik voor God viel op de steden rondom hen, zodat zij de zonen van Jakob niet achtervolgden. Toen Jakob aangekomen was te Luz, in het land Kanaän, - dat is Bethel - hij en al het volk dat bij hem was, bouwde hij daar een altaar, en hij noemde die plaats El-Bethel, omdat God Zich daar aan hem geopenbaard had, toen hij voor zijn broeder vluchtte' (vs. 5-7).

Nu was Jakob eindelijk terug bij het beginpunt van zijn reis, en het eerste wat hij deed was het bouwen van een *altaar*. Op deze plaats van eredienst bracht hij God de dank die hij Hem verschuldigd was. Toen hij op reis ging, had hij God beloofd dat hij Hem op die plaats zou eren (Genesis 28:22). En nu, zeker dertig jaar later, was hij zover dat hij die belofte kon inlossen. Er was veel gebeurd in die tijd en het had God ook veel moeite gekost om Jakob terug te brengen naar Bethel.

Maar nu was hij opnieuw in Bethel, om overeenkomstig Gods bevel een altaar op te richten op de plaats waar Hij aan

hem was verschenen toen hij vluchtte voor zijn broeder. Het was een altaar ter ere van die God, zei Jakob, 'die mij geantwoord heeft ten dage mijner benauwdheid, en die met mij geweest is op de weg die ik gegaan ben' (Genesis 35:3).

Wij hebben een altaar

Jakob bracht hier dus de dank die God toekwam niet op een willekeurige plaats, een plaats naar Jakobs keuze (zoals bij het altaar bij Sichem), maar op de plaats die *God* had bepaald. Hetzelfde beginsel gold later ook voor het volk Israël, dat het God niet op een willekeurige plaats mocht dienen, maar alleen op de plaats die *Hij* had verkoren om daar Zijn Naam te doen wonen (Deuteronomium 12-16). De Israëlieten moesten naar Zijn woning vragen en vervolgens daarheen opgaan om Hem te dienen.

Dit principe is ook nu nog van toepassing. Wij eren onze God op de plaats die *Hij* heeft vastgesteld en waar Hij te midden van de Zijnen wil wonen, namelijk daar waar zij vergaderd zijn tot de Naam van de Here Jezus en Hem als hun Middelpunt erkennen (Mattheüs 18:20).

Wij hebben nu geen zichtbaar altaar meer zoals Israël dat had, een zichtbaar centrum van de eredienst. Ons 'altaar' is een Persoon, Christus Zelf, en wij komen tot Hem om door Hem onze offers aan God aan te bieden. Dit is een altaar van een geheel nieuwe orde: 'Wij hebben een altaar, waarvan zij die de tabernakel dienen geen recht hebben te eten (...) laten wij daarom tot Hem uitgaan buiten de legerplaats (...) laten wij dan door Hem voortdurend een loffer brengen aan God' (Hebreeën 13:10-15).

Dit 'altaar' bevindt zich dus buiten het Joodse systeem, buiten de Joodse legerplaats. Het houdt verband met de aanbidding in geest en waarheid, die pas na de komst van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest werkelijkheid kon worden. De Joodse eredienst bevatte alleen *beelden* van de werke-

lijkheid die van Christus is (Kolossenzen 2:17). Zo is het brand-offeraltaar een beeld van Christus, want het wijst zowel op Zijn mensheid (het acaciahout) als op Zijn Goddelijke kracht (het koper) die het vuur van het oordeel kon verdragen. Maar het huidige systeem van eredienst is allereerst *geestelijk* van karakter, het heeft geen aardse bedevaartsplaatsen. Wij aanbid- den de Vader in geest en waarheid (Johannes 4:23). Wij dienen God door de Geest van God (Filippenzen 3:3).

De Hebreeënbrief wijst vooral op de tegenstellingen tussen het Oude en het Nieuwe Verbond. Daarom lezen wij in He- breeën 13:10 dat het altaar dat wij als christenen bezitten, ge- heel los staat van de Joodse eredienst. Zij die verbonden zijn met de eredienst in de tempel, hebben geen recht om te eten van óns altaar. Zij hebben immers geen deel aan de Persoon van Christus, die is buitengeworpen uit de stad Jeruzalem, het centrum van hun godsdienst. Maar wij die Hem volgen en die Zijn smaadheid dragen, hebben deel aan Hem. Wij erkennen Hem als het levende Middelpunt van een nieuw 'systeem' van eredienst, dat berust op Zijn tegenwoordigheid in het midden van de Zijnen en op de vrije werkzaamheid van de Heilige Geest. Wij zijn geschaard rondom Hem die dood was, maar die nu leeft. Wij 'voeden' ons met Zijn offer, wanneer wij aan Hem denken als de Gestorvene.

Zo kunnen wij spreken van óns altaar, het christelijke al- taar, ter onderscheiding van het Joodse altaar. Wij hebben het bijzondere voorrecht dat wij door Christus, het ware brand-offeraltaar, *voortdurend* een loffer aan God mogen aanbieden. Onze offers worden geheiligd door Christus, die het Centrum van onze eredienst is. Door Hem zijn ze aangenaam voor God. Door Hem kunnen wij tot God komen; er is geen andere grond- slag om tot God te naderen. Zo zegt ook Petrus dat wij als een heilig priesterdom geestelijke offeranden opofferen, 'die aan- genaam zijn voor God *dóór Jezus Christus*' (1 Petrus 2:5).

Wij hebben gemeenschap met het altaar

Het feit dat wij verbonden zijn met dit 'altaar', komt bij uitstek naar voren bij de Avondmaalsviering. Door het deelnemen aan brood en beker brengen wij tot uitdrukking dat wij gemeenschap hebben met Christus' bloed (de grondslag van ons heil) en Christus' lichaam (dat voor ons is overgegeven). Wij hebben gemeenschap met *Christus*, de Heiland die voor ons gestorven is, evenals Israël bij het eten van de offers gemeenschap had met het *altaar* (1 Korinthiërs 10:14-18). Christus is voor ons zowel het offer als het altaar dat de offergave heiligt (Mattheüs 23:19). Wij hebben gemeenschap met Hemzelf, terwijl wij ons 'voeden' met het offer dat Hij heeft gebracht (en dat al zijn waarde ontleent aan de kostbaarheid van Zijn Persoon in Gods oog).

Dit brengt ons tot de betekenis van de offermaaltijden in het Oude Testament, met name het vredeoffer of dankoffer (Leviticus 3 en 7). De vredeoffermaaltijd was een afschaduwing van de gemeenschap met Christus, zoals die tot uitdrukking komt aan de Tafel des Heren. Het beste deel van het vredeoffer was voor God; het werd op het brandofferaltaar aan Hem geofferd. Een ander deel was voor de priester en de rest voor de offeraar en zijn familie (als zij tenminste rein waren). Er vond dus een gemeenschappelijke maaltijd plaats. Zowel God als de priester, alsook de offeraar hadden deel aan het offer. Er was een onderlinge band van gemeenschap – gegrond op het gemeenschappelijke deelhebben aan het offer en de gemeenschappelijke waardering daarvan.

Zo is het ook als wij aanzitten aan de Tafel des Heren en ons scharen rondom Hem. Wij beseffen dat het beste deel van het offer van Christus voor God was, want Hij heeft God verheerlijkt door Zichzelf vlekkeloos aan Hem op te offeren. Als 'priesters' hebben wijzelf ook deel aan dit offer en wij betuigen dit bij de broodbreking. Wij houden ons onder meer bezig met de liefde en de kracht waarmee Christus Zichzelf ten offer gaf (symbolisch voorgesteld door het eten van de beweegborst en de hefschenkel).

Wij denken aan Zijn dood en al de waarde daarvan staat ons voor ogen. Als 'offeraars', als aanbidders hebben wij er eveneens deel aan. Wij mogen ervan eten, nadat wij onszelf hebben beproefd. Door zelfbeproeving en zelfoordeel zijn wij praktisch 'rein'.

Het Avondmaal is de herinnering aan het offer van Christus op het kruis van Golgotha. De geestelijke offeranden die wij brengen, vormen de uitdrukking van onze waardering van Zijn eenmalige offer. De levende Christus nodigt ons uit om aan Hem te denken als de Gestorvene. Door Hem kunnen wij onze offers van lof, dank en aanbidding aan God opofferen. Dit zijn vrijwillige, spontane offers.

De Israëlieten brachten hun offeranden naar de tent der samenkomst en het altaar des Heren. Het altaar is de ontmoetingsplaats tussen God en mens: de mens nadert tot God om Hem zijn offers aan te bieden en God komt tot de mens om hem te zegenen. God heeft gemeenschap met de offeraar in de gemeenschappelijke waardering van het offer. Het altaar is de plaats waar de Here wil worden gediend en waar Hij wil wonen. Hier is Zijn woonplaats en hier wordt Hij gekend als de God van Zijn huis.

Jakob noemde de plaats van zijn altaar: El-Bethel, d.i. 'de God van het huis van God'. Hier ontmoette hij God als de God van Zijn eigen huis. Als hij tot Hem kwam, eerde hij Hem als de God die een woonplaats had hier op aarde. Hij is nog steeds Degene die ons uitnodigt in Zijn eigen tegenwoordigheid, in Zijn huis. Hij wil contact met ons hebben en Zichzelf aan ons openbaren.

De plaats van het altaar is de plaats van de woning van God te midden van Zijn volk. Het is de plaats die naar Zijn gedachten is, waar Hij Zijn kinderen vergadert rondom de Persoon van Zijn geliefde Zoon.

De eik van het geween

Genesis 35

Vrijgemaakt van de wet

Het verhaal van Jakobs ervaringen in verbinding met het huis van God wordt echter plotseling onderbroken door een mededeling over de dood en de begrafenis van de voedster van Rebekka: 'Toen Debora, de voedster van Rebekka, gestorven was, werd zij begraven beneden Bethel onder een eik, en men noemde die: Eik van geween' (vers 8).

Dit wordt hier vermeld als een bijzonderheid in verbinding met de plaats Bethel. Het is overigens niet onmogelijk, gezien de hoge leeftijden in die dagen, dat deze gebeurtenis pas bij Jakobs terugkeer naar Bethel plaatsvond. In sommige vertalingen lezen we dan ook dat hij, dus Jakob, deze eik zo noemde. Maar hoe dit verder ook mag zijn, deze invoeging is van groot belang voor ons onderwerp. Het is zeer opmerkelijk dat er in deze verzen *tweemaal* sprake is van een boom.

Bij de terebint bij Sichem vonden de afgoden hun einde. Deze eerste boom is een beeld van het kruis als de plaats waar Satan en zijn machten zijn overwonnen (vers 4). De tweede boom toont ons een ander aspect van het kruis: niet alleen de *afgodische* wereld en haar machten, maar ook de *religieuze* wereld en haar opvoeders hebben daar hun einde gevonden (vers 8).

Deze zijde van het kruis wordt vooral in de Galatenbrief belicht. De dood van Christus heeft de band met de 'voedster', dat is de wet van Mozes, tenietgedaan. Zo is er een einde ge-

maakt aan de periode van onmondigheid, waarin de Joden in slavernij verkeerden onder de eerste beginselen van de wereld. Zij waren als gevangenen onder de wet, onder de tuchtmeester, zegt Paulus in Galaten 3:23-25. Hij gebruikt hier een woord dat letterlijk 'kind-leider' betekent (Gr. *paidagogos*). Dat was iemand die verantwoordelijk was voor een kind en het begeleidde, geen opvoeder in de huidige zin van het woord.

Dat was de positie waarin de gelovige Joden verkeerden vóór de komst van Christus. Zij waren als onmondige kinderen toevertrouwd aan de zorg van de wet, die hen voorbereidde op de komst van Christus en de invoering van een nieuwe grondslag voor hun verhouding tot God, namelijk de grondslag van het geloof. De wet begeleidde hen hierbij, want zij toonde het falen van de mens aan en de onmogelijkheid om op grond van werken van de wet gerechtvaardigd te worden voor God. De wet is onze tuchtmeester geweest, zegt de apostel, tot op Christus, opdat wij op grond van geloof gerechtvaardigd zouden worden. Niet de *wet* maar het *geloof*, de nu geopenbaarde geloofswaarheid, vormde voortaan de grondslag van hun relatie met God. 'Maar nu het geloof gekomen is, zijn wij niet meer onder een tuchtmeester; want gij zijt allen zonen van God door het geloof in Christus Jezus' (Galaten 3:25-26).

De vrijheid van de zonen Gods

Hier gaat de apostel over van de wij- naar de gij-vorm. Want de gelovigen uit de volken hadden op de grondslag van het geloof deel gekregen aan *dezelfde* voorrechten als de bekeerde Joden. Zij waren allen zonen van God, doordat zij geloofden in *de* Zoon van God. De gelovigen uit de Joden waren vroeger in slavernij geweest onder de wet, en de gelovigen uit de volken waren slaven van de afgoden geweest. Maar voor al deze slaven heeft God Zijn Zoon gezonden, om hun slavenboeien los te maken en hen in de vrijheid van het zoonschap te plaatsen. Zij bevinden zich nu allemaal in een nieuwe positie,

waarvan Christus de *Maatstaf*, het *Model* en de *Norm* is.

Om deze slaven, van tweeeërlei origine, in de positie van zonen te kunnen plaatsen, waren er twee belangrijke gebeurtenissen nodig volgens Galaten 4:4-6. Dat was de zending van de Zoon van God, alsmede de zending van de Heilige Geest, die hier heel treffend de Geest *van Gods Zoon* wordt genoemd. God zond Zijn Zoon in de volheid van de tijd, om hen die onder de wet waren vrij te kopen en hun het zoonschap te schenken. Zij waren nu geen onmondigen meer, onder het gezag van de tuchtmeester, maar zonen van God – die zich bewust mochten zijn van de positie die zij door genade hadden ontvangen.

In dezelfde nieuwe positie bevinden zich echter ook de gelovigen uit de volken. Daarom heeft God in de harten van *al* Zijn zonen de Geest van Zijn Zoon uitgezonden, die roept: Abba, Vader!

Het woord 'zoonschap' komt vijfmaal voor in het Nieuwe Testament. Het wordt alleen gebruikt door de apostel Paulus en ook wel vertaald door 'adoptie' of 'aanneming'. Het betekent letterlijk het gesteld worden in de plaats en de toestand van een zoon, hoewel men oorspronkelijk geen deel daaraan had.

In Romeinen 9:4 wordt het in *collectieve* zin gebruikt voor Israël (vergelijk Exodus 4:22-23). In Romeinen 8:23 in *toekomstige* zin: het zoonschap in zijn volle betekenis sluit ook de verlossing van het lichaam in. Romeinen 8:15 spreekt evenals Galaten 4:5 over *de huidige voorrechten* van het zoonschap: 'Want gij hebt niet ontvangen een geest van slavernij, om opnieuw te vrezen, maar gij hebt ontvangen een Geest van zoonschap, waardoor wij roepen: Abba, Vader!'

De laatste plaats, Efeziërs 1:5, behandelt Gods *raadsbesluit*: 'Hij heeft ons tevoren door Jezus Christus tot het zoonschap voor Zichzelf bestemd, naar het welbehagen van Zijn wil'. Het was Gods eeuwig voornemen om hen, die in zichzelf volkomen onwaardig daartoe waren, als zonen voor Zijn aangezicht te plaatsen en een welbehagen in hen te vinden.

Het zoonschap staat in de Galatenbrief in tegenstelling tot

de vroegere positie van onmondigheid en slavernij, hetzij onder de wet, hetzij onder de afgodendienst (Galaten 4, resp. vs. 3 en 8). Het dienen van de wet wordt hier op één lijn gesteld met het dienen van de afgoden; het valt allemaal onder de eerste beginselen van de wereld, waarvan wij door de dood van Christus gescheiden zijn (Galaten 4:9). Wij behoren tot een *andere* wereld, want wij zijn overgeplaatst in het rijk van de Zoon van Gods liefde.

Daarom gedragen wij ons als volwassen zonen en hoeven wij niet meer te worden gevoed met de eerste beginselen van de religieuze wereld. De dood van Christus heeft ons voor altijd gescheiden van de wet als onze 'voedster'. Door het kruis zijn niet alleen de afgodische machten overwonnen en ontwapend, maar is ook het handschrift van de wet (de schuldbrief die tegen ons getuigde door zijn inzetten) uitgewist en tenietgedaan (Kolossenzen 2:14-17).

Noch de afgodische wereld, noch de religieuze wereld waarin de wet haar invloed uitoefende, is bepalend voor ons gedrag. De *opgestane Christus* is onze Leefregel. Wij zijn met Christus afgestorven aan de eerste beginselen van de wereld, de elementen waaruit ze is opgebouwd, en daarom óók aan godsdienstige filosofieën en tradities (Kolossenzen 2:8,20). Wij zijn vrijgemaakt van de wet, gestorven aan dat waarin wij gevangen waren, zodat wij dienen in nieuwheid van de Geest en niet in oudheid van de letter (Romeinen 7:6). Wij staan nu in de christelijke vrijheid en wij zijn geen slaven meer. Wij zijn *zonen*, en als zódanig dienen wij God in de kracht van de Heilige Geest.

Een plaats van gewezen

Maar in de praktijk kost het moeite om afscheid te nemen van beginselen waarbij men van jongsaf is opgevoed. De plaats waar de 'voedster' begraven wordt, is altijd een plaats van gewezen. Toch is het nodig om afstand van haar te doen, als wij

tenminste als zonen en huisgenoten van God in Zijn nabijheid willen wonen. Het is een scheiding die noodzakelijk is om de waarheid van het huis van God, de waarheid van Bethel, te kunnen verwerklijken.

Dat het kruis in dit opzicht een plaats van droefheid is, bleek ook wel in de begintijd van de Gemeente. Hoeveel moeite kostte het niet om de oude Joodse beginselen los te laten en de legerplaats, het systeem van eredienst onder de wet, te verlaten. Petrus kon zich met moeite losmaken van wettische gedragsregels (Handelingen 10:14; Galaten 2:12), en zelfs Paulus kon zich aan het einde van zijn dienst niet helemaal onttrekken aan de invloed van zijn vroegere 'voedster' (Handelingen 18:18; 21:20-26).

Het systeem van de wet verdraagt zich echter niet met dat van de Geest. Het zijn twee onverenigbare grootheden. Het ene wordt gekenmerkt door de slavernij van de letter, het andere door de vrijheid van de Geest. Maar als de Zoon ons heeft vrijgemaakt, dan zijn wij werkelijk vrij. Dan wandelen wij als zonen in de vrijheid van de Geest en hebben wij voorgoed afscheid genomen van het stelsel dat ons gevangen hield. Dan worden wij niet meer geleid door de beginselen van de wereld, maar houden wij ons aan de regels van het huis van God. Dan zijn wij op de plaats waar God Zichzelf aan ons kan openbaren en ons kan erkennen als zonen en erfgenamen van Hem.

De tweede openbaring in Bethel

Genesis 35

Jakob vond God in Bethel

Alles wat herinnerde aan Jakobs vroegere leven was nu weg, en daardoor was hij in een positie waarin God Zich opnieuw aan hem kon openbaren. Alle elementen van deze wereld, die hun invloed uitoefenen op de mens in het vlees, waren in het graf verdwenen: de afgoden, maar ook de ‘voedster’ (de wet). Op de plaats naar Gods gedachten, de plaats waar God woonde en waar Hij Zijn Naam had gevestigd, viel Jakob opnieuw een Goddelijke verschijning ten deel – die voortbouwde op de eerdere openbaringen in Genesis 28 en 32.

In Pniël streed hij met God, maar te Bethel vond hij Hem en daar sprak hij met Hem, zegt de profeet Hosea (12:5). God verscheen nu niet aan Jakob om met hem te *strijden*, maar om met hem te *spreken*. Dat was de wens van Gods hart, al de jaren waarin Jakob ver van Bethel leefde. God wilde hem in Zijn nabijheid hebben om Zichzelf aan hem bekend te maken en hem deelgenoot te maken van al de zegeningen die Hij voor hem had bereid.

Zo lezen wij hier: ‘En God verscheen wederom aan Jakob, bij zijn komst uit Paddan-Aram, en zegende hem; en God zeide tot hem: Gij heet Jakob; gij zult niet meer Jakob heten, maar Israël zal uw naam zijn. En Hij noemde hem Israël. En God zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen. En dit

land, dat Ik Abraham en Isaak gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven' (vers 9-12).

Te Bethel kon God Zich aan Jakob openbaren zoals Hij dat vroeger had gedaan aan Abraham, die een vriend van God werd genoemd. Jakob was nu geen slaaf meer, hij was in de vrijheid gesteld. Hij verkeerde als een zoon van God in het huis van God, en deze plaats boezemde hem nu geen vrees meer in zoals in Genesis 28. In het bewustzijn van zijn positie, in de waardigheid van het zoonschap was hij in Gods tegenwoordigheid en zodoende ontving hij inzicht in Gods gedachten.

Gods verborgenheid bekendgemaakt

Wij kunnen hier een parallel trekken met Efeziërs 1. Als daar sprake is van de heerlijke positie die de gelovigen in Christus voor Gods aangezicht innemen (als Zijn zonen, aangenaam gemaakt in de Geliefde), vloeit daaruit voort dat zij bekendgemaakt worden met Gods gedachten, met de verborgenheid van Zijn wil (Efeziërs 1:3-9).

God wil niets liever dan Zichzelf bekendmaken aan Zijn kinderen. Hij wil ons inleiden in Zijn gedachten en de geheimen van Zijn hart voor ons ontsluiten. Wij verkeren niet in de positie van een slaaf, die niet weet wat zijn heer doet (Johannes 15:15). Wij hebben het zoonschap ontvangen en dat houdt in dat de Vader vertrouwelijk met ons kan spreken over de plannen die Hij heeft.

Waarover spreekt God met Zijn zonen? Hij spreekt *over Zijn Zoon*, die Erfgenaam van alles is en in Wie wij mede-erfgenamen geworden zijn. Dat is wat het hart van God vervult: de heerlijkheid van Christus en alles wat Hij in en door Christus tot stand zal brengen. In deze kostbare Persoon, die het hart van God verblijdt, zijn wij ook erfgenamen geworden.

Als bewijs daarvan zijn wij verzegeld met de Heilige Geest der belofte, die het onderpand van de erfenis is. De zekerheid en de voorsmaak van de erfenis zijn nu al ons deel door de

Heilige Geest, die ons van Godswege geschonken is toen wij geloofden in het volbrachte werk van Christus (Efeziërs 1: 10-14).

Drie beloften van zegen

Met Jakob sprak God ook over het *erfdeel* dat Hij voor hem had bereid. Wij vinden hier in Genesis 35:9-12 een drievoudige belofte van zegen:

(1) *Ten aanzien van Jakob zelf.* God zegende hem en Hij herhaalde wat Hij in Pniël al had gezegd over de nieuwe naam die hij voortaan zou dragen (Israël = vorst Gods). Zo vinden wij in Efeziërs 1 de gelovigen ook als de voorwerpen van Gods zegen: Hij heeft ons gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelse gewesten in Christus. Wij staan daar ook als nieuwe mensen voor Gods aangezicht. God ziet ons niet meer in Adam, maar in Christus, bekleed met al de welgevalligheid van Zijn Persoon.

(2) *Ten aanzien van zijn nageslacht.* God openbaarde Zichzelf hier als de Almachtige (in Pniël kon Hij Zijn Naam nog niet bekend maken). In dit karakter had Hij Zichzelf ook al aan Abraham en Isaak bekendgemaakt (Genesis 17:1; 28:3). Als zodanig is Hij Degene die zwakke pelgrims omringt met Zijn zorgen. De Almachtige is Zelf de waarborg van de vervulling van al de beloften die Hij doet. Wat Hij belooft, kan Hij ook volbrengen. Christenen kennen God echter als *Vader*, de veel intiemere Naam die nu door de Zoon geopenbaard is.

(3) *Ten aanzien van het land, het erfdeel.* God hernieuwde de beloften die Hij aan Abraham en Isaak had gedaan, maar het onderwerp is hier beperkter van aard. De zegen draagt uitsluitend een *aards* karakter. Hier vinden wij geen zegen in het beloofde Zaad, geen nageslacht in verbinding met de hemel, en geen zegen voor alle volken der aarde (zoals Genesis 22 daarvan spreekt, in feite als gevolg van het offer van de Zoon).

Alle nadruk valt hier op het *land* dat Jakob en zijn nageslacht erfelijk zullen bezitten. Dit is ook begrijpelijk gezien het feit dat Jakob eindelijk weer terug was in het land. Deze 'landbelofte' zal ten volle vervuld worden in het Vrederijk, na Christus' wederkomst om het erfdeel te lossen en de betrekking met Zijn aardse volk te herstellen.

Voor ons, die tot het hemelse volk van God behoren, draagt de zegen een gééstelijk en hémels karakter (Efeziërs 1:3). Het specifieke deel van de Gemeente is een hemels en eeuwig erfdeel. Inderdaad zal de Gemeente ook met Christus over de aarde heersen in de bedeling van de volheid der tijden (Efeziërs 1:10). Maar haar eigenlijke woonplaats is de hemel, het huis van de Vader waarin de Zoon haar zal invoeren.

Een geestelijk hoogtepunt

Het is duidelijk dat Jakob hier een hoogtepunt in zijn leven bereikte. Wij kunnen dit als volgt samenvatten:

(1) Hij had zich gereinigd van de onreinheid die hem aankleefde en hij was verlost van de slavernij waarin hij zich bevond.

(2) Hij had de afgoden en de eerste beginselen van de godsdienstige wereld vaarwel gezegd.

(3) Hij was terug in het land van de belofte en hij bevond zich te Bethel, de woonplaats van God.

(4) Daar had hij een altaar en kon hij als een aanbidder tot God naderen.

(5) Daar was hij als een 'zoon van God' in Zijn heilige tegenwoordigheid en kreeg hij inzicht in de gedachten en plannen van God.

(6) Jakob stond hier als een nieuwe mens voor Gods aangezicht. Zijn verhouding tot God was nu in orde en er was niets meer dat zijn gemeenschap met God in de weg stond.

(7) God openbaarde Zichzelf aan hem en overlaadde hem met zegeningen, met rijke beloften voor hemzelf en zijn nage-

slacht. Als een 'zoon van God' was hij ook *erfgenaam* van de zegen die God voor hem had weggelegd (vergelijk Romeinen 8:17 en Galaten 4:7).

Nadat God weer van hem was opgevaren (want Hij kon pas voorgoed woning maken op aarde te midden van een verlost volk), bewaarde Jakob voor altijd de herinnering aan deze kostbare openbaring door een gedenksteen op te richten op de plaats waar Hij met hem had gesproken.

Maar voordat wij op de betekenis van dit tweede gedenkteken te Bethel ingaan, willen wij nog wijzen op de treffende overeenkomst van dit gedeelte met het onderwijs van 2 Korinthiërs 6. *Scheiding van het kwaad* is een eerste voorwaarde voor gemeenschap met God. Dat gold voor Jakob, het gold voor de Korinthiërs, het geldt ook voor ons.

God kan Zichzelf pas aan ons openbaren als wij beantwoorden aan Zijn tegenwoordigheid en ons reinigen van wat daarmee in strijd is. Zijn tempel heeft niet de minste overeenkomst met de afgoden, Zijn huis is een heilige plaats. Pas als wij ons reinigen van elke bevlekking kan Hij ons zegenen en ons de belofte geven: 'Ik zal u aannemen en Ik zal u tot Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Here, de Almachtige' (2 Korinthiërs 6:14-18).

De tweede gedenksteen

Genesis 35

De plaats waar God met hem gesproken had

Voor de tweede maal richtte Jakob nu een gedenkteken op te Bethel, nadat God met hem had gesproken en hij kennis had genomen van Gods gedachten: 'God voer op van hem ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had. En Jakob zette een opgerichte steen ter plaatse, waar Hij met hem gesproken had, een stenen zuil, en hij stortte een plengoffer erover uit en goot er olie op. En Jakob noemde de plaats, waar God met hem gesproken had, Bethel' (vers 13-15).

Tot driemaal toe vinden wij hier de woorden: De plaats waar Hij (God) met hem gesproken had. Dit toont wel heel duidelijk het belang van deze plaats, Bethel, waar God met de Zijnen spreekt en Zichzelf aan hen openbaart. Het is het huis van God, waar Hij woont en waar wij bij Hem mogen wonen, de plaats waar wij als Zijn zonen kennis nemen van Zijn gedachten en Hem met dankbare harten de aanbidding brengen die Hem toekomt.

Het kan niet anders dan dat er van zo'n plaats een duidelijke spraak, een duidelijk getuigenis uitgaat. De betekenis van Bethel is niet van voorbijgaande aard, maar de banier van de waarheid wordt daar steeds hooggehouden. Dat is de zin van het gedenkteken dat Jakob oprichtte. Het was een permanent teken van de waarde van de plaats waar God te midden van de Zijnen woont, de plaats waar wij ons verblijden over al het goede dat Hij voor ons heeft bereid.

Bij de overdenking van Genesis 28 hebben wij al gezien dat deze gedenksteen spreekt van Christus en van de Gemeente, die op Hem is gebouwd. Wij hebben toen gedacht aan 1 Timotheüs 3, waar de Gemeente de pilaar, de pijler van de waarheid wordt genoemd. De Gemeente is de pilaar, het levende gedenkteken van de waarheid aangaande de Persoon van Christus. Het getuigenis van Christus wordt door haar hooggehouden, tentoongespreid in de wereld.

Een tijd van reveil

Helaas is dit getuigenis reeds in de eerste eeuwen in verval geraakt. Zo is het huis van God een plaats geworden waar veel is binnengedrongen dat tot oneer van God is. Het getuigenis aangaande de Persoon van Christus is maar al te vaak vermengd met dwaalleer. Het licht van de waarheid is verduisterd en het heldere getuigenis uit de begintijd van de Gemeente is vervaagd, zodat haar kandelaar is weggenomen van haar plaats (Openbaring 2:4-5).

Vele jaren bezat Jakob geen gedenkteken... en zo verbreidde de Gemeente van God vele eeuwen lang geen duidelijk getuigenis. Totdat God in Zijn genade een herstel bewerkte en de banier van de waarheid weer omhoog geheven werd. Daarvan spreekt dit tweede gedenkteken: van een door God gewerkt herstel van het oorspronkelijke getuigenis.

Zo zien wij ook in de profetische geschiedenis van de Gemeente een herstel van het getuigenis, een herleving van de waarheid die haar vanaf het begin was toevertrouwd (Openbaring 2 en 3). Van de gemeente te Filadelfia wordt gezegd dat zij het Woord heeft bewaard en trouw is geweest aan de belijdenis van de Naam van Christus (Openbaring 3:8). Hoewel het gepaard ging met zwakheid, met kleine kracht, plaatste Filadelfia het licht opnieuw op de kandelaar. Als een getrouw overblijfsel te midden van het algemene verval handhaafde zij opnieuw het gezag van het geïnspireerde Woord (als het

betrouwbare richtsnoer voor geloof en leven) en van de Persoon van Christus (als het ware Middelpunt van de Zijnen).

En niet alleen de waarheid aangaande de Persoon van Christus Zelf, maar ook die met betrekking tot de Gemeente die op Hem is gegrondvest, werd in ere hersteld. Met name kreeg men weer oog voor de waarheid van de Gemeente als het huis van God. Wij zouden ook kunnen zeggen: de waarheid van Bethel werd weer aan het licht gebracht. Opnieuw beleefde men de kostbare zegen die met deze plaats verbonden is, terwijl men enerzijds terugzag op het falen van de Gemeente in haar verantwoordelijkheid, maar anderzijds ook vooruitzag naar haar heerlijke toekomst volgens Gods raadsbesluiten: haar vereniging met Christus en haar verschijning in heerlijkheid als de woonplaats van God, vanuit de hemel (Openbaring 3:12; 21:2,10).

Ongetwijfeld is er naast deze geestelijke toepassing voor de Gemeente ook een profetische toepassing voor Israël mogelijk. Israël zal ook weer zijn Bethel ('huis Gods') hebben! Evenals het huis des Heren in de begintijd van het volk een centrale plaats innam, zal dat ook in de eindtijd het geval zijn. Dan zal de berg van het huis des Heren vaststaan als de hoogste der bergen (Jesaja 2:2; Micha 4:1). De laatste, de toekomstige heerlijkheid van dit huis zal zelfs groter zijn dan die van de begintijd (Haggai 2:10). Het zal herbouwd worden volgens het grondplan dat we vinden in Ezechiël 40-43. En dan zal de heerlijkheid des Heren de tempel opnieuw vervullen (de Here keert terug tot Zijn volk, als dat tot Hem is teruggekeerd!). De grootste zegen van het herstelde Sion zal zijn: de Here is aldaar (Ezechiël 48:35).

Een plengoffer van wijn

Tenslotte willen wij nog wijzen op een belangrijke bijzonderheid in verbinding met dit tweede gedenkteken dat Jakob te Bethel oprichtte. Hij goot er niet alleen olie op, zoals hij dat in

Genesis 28 ook had gedaan, maar eveneens een plengoffer: een offer bestaande uit een bepaalde hoeveelheid wijn.

Dit is de eerste maal dat de Schrift dit offer vermeldt. Later vinden we het onder andere in Exodus 29 i.v.m. het dagelijks brandoffer, in Leviticus 23 en Numeri 28 en 29 i.v.m. de feesten des Heren. Het plengoffer completeerde het spijsoffer en het brandoffer.

Dit plengoffer van wijn spreekt van de *vreugde* die gepaard gaat met de dienst des Heren, en wel heel in 't bijzonder als die dienst opnieuw in ere hersteld wordt (zoals hier in de geschiedenis van Jakob). Het is het offer van een dankbaar hart dat door Gods genade is hersteld in Zijn gemeenschap en dat zich verblijdt in Zijn tegenwoordigheid. Het is het antwoord van iemand die de tucht van God heeft ondervonden, maar die zich nu opnieuw verheugt in Zijn nabijheid en Hem dankt voor al Zijn gunstbewijzen. Een dergelijk herstel gaat altijd gepaard met blijdschap en dankbaarheid jegens God, de Bewerker ervan. Vergelijk in dit verband ook nog het herstel onder Hizkia (2 Kronieken 29:35), het herstel onder Ezra en Nehemia (Ezra 7:17), en het toekomstig herstel van Israël (Ezechiël 45:17).

Zoals de *olie* spreekt van de kracht van de Heilige Geest om het getuigenis van de waarheid te verbreiden, zo is de *wijn* een beeld van de vreugde die een herleefd getuigenis kenmerkt. In Filippenzen 2:17 en 2 Timotheüs 4:6 ziet het plengoffer op de vreugde waarmee de apostel Paulus zich toewijdde aan de dienst des Heren, en dat tot in de dood.

Zo zal het overblijfsel van Israël zich met vreugde wijden aan de dienst van het huis van God, als het is teruggekeerd naar het Beloofde Land en hersteld is in het bezit van het erfdeel. Het zal met blijdschap terugkeren naar het huis des Heren (Psalm 122:1). Hun mond zal vervuld worden met lachen, hun tong met gejuich (Psalm 126:2). Eeuwige vreugde zal op hun hoofd zijn, blijdschap en vreugde zullen zij verkrijgen, maar kommer en zuchten zullen wegvlieden (Jesaja 35:10). Sion zal jubelen en juichen (Jesaja 54:1). Het vasten van de ballingschap zal worden tot vrolijkheid en vreugde, ja, tot blijde feesten

(Zacharia 8:19). Het loofhuttenfeest, het feest van de vreugde en van de dankbare herinnering aan Gods heil, zal zelfs door de volken worden meegevierd (Zacharia 14:16).

Maar voor ons, die gezegend zijn met hémelse zegeningen, geldt dit niet in mindere mate. Het huis van God is ook voor ons een plaats van eeuwige vreugde. Het is de plaats waar wij ons als zonen van God verblijden in Zijn tegenwoordigheid, en waar het geslachte Lam in het middelpunt staat. Het is de plaats waar men begint vrolijk te zijn, en waar de vreugde geen einde kent (Lucas 15:24).

Het was een zaak van Gods genade, dat Jakob de weg terugvond naar het huis van God. Het was ook alleen Gods genade, dat de verloren zoon terugkeerde naar het huis van de vader. En zo is het ook uitsluitend Gods genade, dat wij een plaats hebben in het huis van God (nu reeds op aarde, maar straks in een volmaakte hemelse heerlijkheid). Ja, Christus heeft ons plaats bereid in het Vaderhuis, waar de Vader en de Zoon voor eeuwig onze vreugde zullen zijn. Niet als slaven maar als zonen zullen wij daar binnengaan, want 'de slaaf blijft niet eeuwig in het huis, de zoon blijft er eeuwig' (Johannes 8:35).

*Met bewond'ring slaan wij gade,
o God, Uw goedheid en genade;
U bracht van ver ons dicht hij U.
Door de Zoon hebt U het leven,
de geest van zoonschap ons gegeven;
Uw huisgenoten zijn wij nu.*

*U worde roem en macht
in 't heiligdom gebracht.
Van Uw liefde
scheidt niets ons meer.
U zij de eer
door Jezus Christus,
onze Heer.*

Andere werken van dezelfde auteur:

Abba, Vader

De rijkdommen van Gods Vadernaam

Strijd de goede strijd van het geloof

Een plaatsbepaling in de geestelijke strijd

Ontmoetingen bij de Bron

Bronnen in de boeken van Mozes en hun betekenis

Zalig!!

Over de 'zaligsprekingen' in het boek Openbaring

Beloften voor overwinnaars

Veertien beloften van Christus in Openbaring 2 en 3

De Maaltijd van de Heer

Het Avondmaal in Bijbels perspectief

Lichtende Sterren

Lessen uit het leven van de aartsvaders

Simson, verliezer of winnaar?

Simson als type van Christus

De Bron bij Berseba

Putten uit de bron van de eed

Onnaspeurlijke rijkdom

Bijbelstudies over het Paradijs van God

Op Weg naar het Beloofde Land

Pleisterplaatsen voor pelgrims

Van Aangezicht tot Aangezicht

Voorvallen uit het leven van Mozes, de man Gods

Johannes, de geliefde discipel

Zoals wij hem vinden in het Evangelie naar Johannes

De Grootheid van onze Heer Jezus Christus

Als Koning, Profet, Priester, Herder en Heiland

Gods Heilsplan

Van eeuwigheid tot eeuwigheid

Christus, de Wijsheid van God

Een overdenking van 1 Korintiërs 2

In het Begin

Een overzicht van Genesis 1-11

Veilig in de Vrijstad

De betekenis van de vrijsteden in Israël voor de Gemeente van God

Het visioen van de Almachtige

De zegenspreuken van Bileam

Jakobs laatste woorden

De zegenspreuken van Jakob voor zijn zonen en voor de twaalf stammen

Writings by Hugo Bouter

CD-ROM Seven Language Files

*Verkrijgbaar bij de christelijke boekhandel,
of bij het distributieadres:*

Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn.

E-mail: johannes.multimedia@solcon.nl